Ազգ
Azg armenian daily

Յունուար 19 Երեքշաբթի 1993

օրաթերթ
4 տարի, թիվ 9 (260)
գինը 2ռ.
դասիչ 69149

Երևան 375010
Հանրապետության 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Թարմ Հետքով

Խփված ինքնաթիռների օդաչուները ռուսներ են

Վկայակոչելով Հայաստանի իրազեկ աղբյուրները, «Ի-Ֆ»-ը տեղեկացնում է, թե Լեռնային Ղարաբաղի երկնքում խփված ադրբեջանական ռազմական ինքնաթիռների օդաչուների դիակները ճանաչվել են: Դատելով բեկորների մեջ հայտնաբերված փաստաթղթերից, նրանցից մեկը Ռուսաստանի Կեմերովոյի մարզի Պրոկոպևսկ քաղաքի բնակիչ կապիտան Ալեքսեյ Պոտենկովն է, մյուսը՝ մայոր Անատոլի Չիստյակովը Ուֆայից: Ըստ նույն աղբյուրների, նույն օրը խփված մյուս երկու ինքնաթիռների օդաչուների անձը հնարավոր չէր պարզել:

Հիշեցնենք, որ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունն առայժմ ընդունել է միայն երկու ռազմական ինքնաթիռների կորուստը: ■

ՀՀ

Հայաստանի նախագահը հանդիպեց Նազարբաևին

Երեկ, հունվարի 18-ին Հայաստանի պաշտոնական պատվիրակությունը նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի գլխավորությամբ մեկնեց Ալմա-Աթա: Պատվիրակության կազմում էին նաև վարչապետ Խոսրով Հարությունյանը, տարբեր նախարարությունների ու գերատեսչությունների ղեկավարներ: Ինչպես արդեն հաղորդել էինք, երկօրյա այցի ընթացքում կքննարկվի Հայաստանի գազամատակարարման հարցը, ինչպես նաև նախատեսված ծրագրի համաձայն կստորագրվի Հայաստան-Ղազախստան 1993-ի առևտրատնտեսական համաձայնագիր: Այսօր ուշ երեկոյան Հայաստանի պատվիրակությունը կվերադառնա Երևան: ■

Ճակատ

ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴԸ ԿԱՍԵՑՎԵԼ Է ԱՌԱՋԱՁՈՐԻ ՄՈՏ

Ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից **Վահրամ Աղաջանյանը**, հունվարի 17-ին Ադրբեջանի Ֆիզուլու և Աղդամի շրջանների տարածքից, ինչպես նաև Մարտակերտի շրջանի զավթված գյուղերի հենակետերից հրետակոծվել են Մարտակերտի շրջանի Կիչան, Առաջաձոր, Հադրութի շրջանի Մելիքաշեն, Էդիլու գյուղերը, ինչպես նաև Ասկերանի շրջանի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Երեկ առավոտյան զանգվածային հրետակոծությունները շարունակվում էին: Հրետակոծվել է նաև Մարտունի շրջկենտրոնը և Կարմիր Շուկա ավանը: Երեկվա հրետակոծությունների հետևանքով, ըստ նախնական տվյալների, հայկական կողմից զոհվել է երկու մարդ: Ադրբեջանի կորուստները կազմում են մի քանի տասնյակ սպանված:

Հունվարի լույս 18-ի գիշերը Լեռնային Ղարաբաղի Մարտակերտի շրջանի նվաճված տարածքներից ադրբեջանական կազմավորումները փորձել են գրոհել ռազմաճակատի Կիչան-Առաջաձոր հատվածի ուղղությամբ և ճեղքել ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի պաշտպանական գիծը: Հայկական կազմավորումներին հաջողվել է կասեցնել թշնամու գրոհը՝ պատճառելով նրան զգալի կորուստներ: Ինչպես հայտնում է «Սնարք» գործակալությունը, ԼՂՀ լրատվության և մամուլի դեպարտամենտի ղեկավար Մարատ Պետրոսյանի խոսքերով, երեկ կեսօրի դրությամբ հայկական կազմավորումները փորձում էին լռեցնել ադրբեջանական մի շարք կրակակետեր:

Ըստ նույն աղբյուրների, երեկվա ընթացքում գնդակոծվել են նաև Ղարաբաղի հարավային և հարավարևելյան շրջանների հայկական ինքնապաշտպանական ուժերի դիրքերը: Տուժածների մասին տեղեկություններ չեն հայտնվում:

Երեկվա ընթացքում իրադրությունը Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հյուսիսային և հարավային մատույցներում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան: ■

Կիչանի վրա գրոհը շարունակվում է

Վկայակոչելով իրազեկ աղբյուրները «Ի-Ֆ»-ը հաղորդում է, թե երեկ առավոտյան ադրբեջանական կազմավորումները վերսկսել են նախօրեին ձախողված հարձակումը Մարտակերտի շրջանի Կիչան գյուղի ուղղությամբ: Հարձակումն ուղեկցվել է ուժգին հրետակոծությամբ: Երեկվա ընթացքում հայկական կազմավորումներին հաջողվում էր կասեցնել թշնամու գրոհը: Ադրբեջանական զինվորների մի խումբ՝ թվով 20 մարդ ընկել է շրջափակման մեջ և գլխովին ոչնչացվել:

Մինչդեռ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը տեղեկացնում է, թե իբր ձախողվել է հայկական կազմավորումների գրոհը Ֆիզուլու շրջանի և Լաչինի մարդասիրական միջանցքի ուղղություններով: Մարտերի ընթացքում, ըստ նույն աղբյուրների, խփվել է երկու հայկական տանկ և երկու հետևակի մարտական մեքենա: Ըստ Ադրբեջանի ռազմական գերատեսչության, հայկական կողմը Մարտակերտի շրջանում օգտագործում է նաև ռազմական ուղղաթիռներ, որի հետևանքով կան վիրավորներ և ավերածություններ: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի շտաբը հերքել է Ադրբեջանի դեմ ռազմական ուղղաթիռների օգտագործման փաստը: ■

ԼՂՀ ԳԽ մամուլի քարտուղարի հայտարարությունը

Երեկ ԼՂՀ ԳԽ մամուլի քարտուղար **Գեղամ Բաղդասարյանը** դիմել է «Սնարք» գործակալությանը մամուլի համար պաշտոնական հայտարարությամբ:

Հունվարի երկրորդ կեսին հայ-ադրբեջանական հակամարտության գոտի է ժամանելու ԵԱՀԽ Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի Մինսկի խմբի նախագահ Մարիո Ռաֆայելին, ասված է հայտարարության մեջ: Փորձը ցույց է տալիս, որ Լեռնային Ղարաբաղ որևէ պաշտոնական անձի այցելության նախօրեին, որպես օրենք, Ադրբեջանի կողմից սկսվում է ռազմական գործողությունների ծավալում, ինչը հանգեցնում է խաղաղ բնակչության մեջ մեծաքանակ զոհերի: Այդպես եղել է Ռուսաստանի, Ղազախստանի, Իրանի ներկայացուցիչների այցելությունների նախօրեին: Այդպիսի փաստեր վկայում են այն մասին, հայտարարել է խորհրդարանի մամուլի քարտուղարը, որ Ադրբեջանը ամեն կերպ փորձում է խաղաղասիրական առաքելություններին զրկել աշխատելու հնարավորությունից, այդպիսով մոռացության մատնելով Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցը: «Վերը նշվածից ելնելով, մենք ԼՂՀ-ում կարծում ենք, որ Անդրկովկաս կատարած գոնե իր այս այցելության ընթացքում պարոն Ռաֆայելին կժամանի Ստեփանակերտ, որպես Ադրբեջանի կողմից ագրեսիայի ենթարկվող պետության մայրաքաղաք», նշված է հայտարարության մեջ: ■

Աշխարհ

Իսլամ-խորվաթ բախումներ Բոսնիայում

Իսլամական ուժերն ու իրենց դաշնակից խորվաթական զինյալները կիրակի օրը կատաղի մարտեր մղեցին իրար դեմ Բոսնիայի կենտրոնական մասում, մինչ Սերբիայի սահմանների վրա շարունակվում էին մարտերը մահմեդական և սերբական ուժերի միջև: Վերսկսված բախումները նախորդում են Բոսնիայի սերբ ղեկավարների կողմից սպասվող որոշմանը, որն այսօր պետք է առնվի վերջինների կողմից միջազգային խաղաղության ծրագրի նկատմամբ:

Ձյունամրրիկը գյուղեր է ավերում Թուրքիայի հյուսիս-արևելքում

Թուրքիայի հյուսիս-արևելյան շրջաններում տասնյակ գյուղեր երեկ մեկուսացան արտաքին աշխարհից, երբ նախորդ գիշեր սկսված ձյունամրրիկը անանցանելի դարձրեց ամբողջ շրջանը: Ձյունահյուսերը ամբողջովին ծածկեցին մի քանի գյուղեր, որտեղ նախնական տվյալներով անհետ կորել են շուրջ 200 հոգի: Օգնության փութացող ռազմական ուղղաթիռները վատ եղանակի պատճառով չեն կարողացել մոտենալ աղետահար գյուղերին:

Դաշնակիցների վերջին գործողությունները Իրաքի դեմ հակաարդյունավետ են

Կոալիցիոն ուժերն Իրաքի դեմ հունվարի 17-18-ին ռազմական գործողություններ են իրականացրել, որոնց արդյունքում կան մարդկային զոհեր: Այս կապակցությամբ «Ի-Ֆ»-ի թղթակցի հետ զրույցի ժամանակ Ռուսաստանի ԱԳՆ Մերձավոր Արևելքի վարչության պետի պաշտոնակատար Վիկտոր Գոգիտիձեն «խորին ցավակցություն» է հայտնել և նշել է, որ «այլ բան է, երբ հարված է հասցվում ռազմական օբյեկտներին, և բոլորովին այլ է, երբ հարվածն ընդունում են խաղաղ քաղաքացիները»: Իրաքից ստացված տեղեկությունների համաձայն, հրթիռներից մեկն ընկել է «Ալ Ռաշիդ» հյուրանոցի վրա, որտեղ մեծաքանակ մարդկային զոհեր կան: «Մենք չենք կարող դրա նկատմամբ անտարբեր լինել, քանի որ Բաղդադում կա մեծ ռուսական գաղութ», նշեց դիվանագետը: Նա նշեց նաև, որ երկուշաբթի օրը ինքը հանդիպել է ԱՄՆ դեսպանատան աշխատակիցների հետ և Մոսկվայի մտահոգությունը հայտնել Բաղդադում գտնվող ռուսների ճակատագրի կապակցությամբ: Դիվանագետը նշեց, որ Ռուսաստանը բազմիցս դիմել է Բաղդադին ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձևերին չխոչընդոտելու կոչով: Գոգիտիձեն կասկած հայտնեց, որ այժմ Իրաքի դիրքորոշման մեջ կառուցողական փոփոխություններ կլինեն, քանի որ «ԱՄՆ-ի արդի գործողությունները հակաարդյունավետ են»:

ԵԱՀԽ-ի պատվիրակները ուսումնասիրում են Վրաստանի իրադրությունը

Ցխինվալի շրջանում և Աբխազիայում հակամարտության կարգավորման հնարավորություններն է ուսումնասիրում Եվրախորհրդակցության Վրաստանում գտնվող խումբը: Ինչպես «Ի-Ֆ»-ին հայտարարեց փորձագետներից Լեհաստանի ներկայացուցիչ Զերենգը, քաղաքական տեսակետից Հարավային Օսիայի իրադրությունը «ավելի պարզ է, քան պատերազմով համակված Աբխազիայում»: ■

Ստեփանակերտ

Գ.Պետրոսյանը պարզություն է մտցնում

Ստեփանակերտում մեր սեփական թղթակից Վահրամ Աղաջանյանին «Լեռնային Ղարաբաղի պետական կառույցների հեղինակազրկման» փորձի համար ԼՂՀ ԳԽ-ի և Պաշտպանության պետական կոմիտեի կողմից հալածվելու կապակցությամբ «Սնարք»-ը դիմել է ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատար Գեորգի Պետրոսյանին: «ԼՂՀ Գերագույն խորհուրդը որևէ առնչություն չունի լրագրողների հալածման հետ», «Սնարք»-ի թղթակցին հայտարարեց ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատարը: Նա ընդգծեց, որ Գերագույն խորհուրդը մամուլը Լեռնային Ղարաբաղում ըստ էության համարում է չորրորդ իշխանություն և, հետևելով ժողովրդավարական պետության սկզբունքներին, մտադիր է ամեն ինչ անել, որպեսզի զանգվածային լրատվության միջոցներին չխանգարի իրենց կարծիքը հայտնելու հարցի առթիվ: ■

Հայաստան

Սահմաններում առանց լուրջ միջադեպերի

Ինչպես Գորիսից հաղորդում է մեր թղթակից **Հասմիկ Բաբաջանյանը**, շրջանի Խնձորեսկ և Կոռնիձոր գյուղերի ուղղությամբ լարվածությունը պահպանվում է: Տեղի ինքնապաշտպանության ուժերի շտաբների հաղորդագրությունների համաձայն, հունվարի 17-ին հայկական պաշտպանական դիրքերը ենթարկվել են կարճատև գնդակոծությունների: Ըստ նույն աղբյուրների, Խնձորեսկի ուղղությամբ նկատվում է հակառակորդի մարտական տեխնիկայի համալրում:

Հունվարի 17-ին նույն կրակակետերից գնդակոծվել են նաև Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Երեկ երեկոյան ժամը 19-ի դրությամբ իրավիճակն ամբողջ շրջանում համեմատաբար հանգիստ է եղել:

Երեկ և նախորդ գիշեր իրադրությունը համեմատաբար հանգիստ է եղել նաև Հայաստանի մյուս սահմանամերձ շրջաններում: Մինչդեռ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունից տեղեկացնում են, թե երեկ և նախորդ գիշեր Հայաստանի տարածքից հրետակոծվել են Ադրբեջանի հյուսիս-արևմտյան սահմանամերձ շրջանները, ինչպես նաև Զանգելանի շրջանի գյուղերը: Ըստ նույն աղբյուրների, հայկական կողմն օգտագործում է նաև ռազմական ուղղաթիռներ: Կան վիրավորներ և ավերածություններ: ■

Ծրագիր

Եվրոպայից Իրան ճանապարհ

Երեկ Թբիլիսիում Հոլանդիայի, Լեհաստանի, Իրանի, Ադրբեջանի և Վրաստանի գործարար շրջանների ներկայացուցիչները արձանագրություն են ստորագրել Եվրոպայից Իրան բեռնափոխադրման համատեղ ձեռնարկության ստեղծման մասին:

Ենթադրվում է, որ միջազգային փոխադրական ընկերությունը աշխատանքը կսկսի արդեն այս տարվա մայիսին: Նոր համատեղ ձեռնարկությունը ծրագրվում է փոխադրումների համար երկաթուղային օգտագործել Փոթիի ծովային նավահանգիստը և Վրաստանի երկաթուղին: ■

Թեժ կետ

ԱՄԵՐԻԿԱ-ՖՐԱՆՍԻԱ-ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ 70 ՌԱԶՄՕԴԱՆԱՎԵՐԸ ՀԱՐՁԱԿՎԵՑԻՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԻՐԱՔԻ ՎՐԱ

Երեկ կեսօրին, ԱՄՆ, Ֆրանսիայի և Մեծ Բրիտանիայի բանակային միացյալ ուժերին պատկանող 70 օդանավեր հարձակվեցին Իրաքի հարավային շրջանների վրա և շուրջ մեկ ժամ շարունակ ռմբակոծեցին իրաքյան հրթիռային կայանները: Առաջին անգամ ցերեկը կատարվող ռմբակոծությունները, ըստ արևմտյան զինվորական աղբյուրների, եղել են «ճշգրիտ և արդյունավետ»: Երեկոյան իրաքյան աղբյուրները հաղորդեցին, թե ռմբակոծությունների հետևանքով սպանվել են 21 խաղաղ բնակիչ: Նախորդ օրը, գիշերը ամերիկյան բանակը 40 հրթիռ էր արձակել Բաղդադի մոտ գտնվող միջուկային կայանի վրա, կործանելով այն: Ըստ Բաղդադում հաստատված արևմտյան լրագրողների, հրթիռներից մեկը հարվածել է Բաղդադի «Ալ Ռաշիդ» հյուրանոցը, սպանելով առնվազն երկու մարդու և վիրավորելով շուրջ 30 հոգու: Ռմբակոծմանը նախորդել էին առավոտյան օդային բախումներ, որի ընթացքում ամերիկյան օդուժը խփել էր իրաքյան մեկ ՄիԳ-23 ինքնաթիռ «թռիչքազերծ» գոտում: ■

digitised by A.R.A.R.@

Կուսակցական

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունում

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության հունվարի 16-ի նիստում քննարկվեց Դաշնակցային Ռուսաստանի ժողովրդական պատգամավորների 7-րդ համագումարի կողմից նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների Գերագույն խորհուրդներին ուղղված դիմումը, որտեղ առաջարկվում է ստեղծել համադաշնություն կամ նման մեկ այլ միություն: Այդ կապակցությամբ լսվեց համապատասխան վերլուծական տեղեկատվություն:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը տեղեկացրեց Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ իր ունեցած հանդիպման մասին, որի ընթացքում խոսակցության հիմնական թեման ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության եւ պատգամավորական խմբակցության օրերս հրապարակած հայտարարությունն էր:

Հանրապետական վարչությունը քննարկեց նաեւ ներկուսակցական կյանքին վերաբերող կազմակերպչական հարցեր:

Հանդիպում վետերանների խորհրդում

Երեկ ՀՀ պատերազմի եւ աշխատանքի վետերանների խորհրդի (ՊԱՎԽ) շենքում ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության նախաձեռնությամբ տեղի ունեցավ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության եւ ՊԱՎԽ-ի ղեկավարների հանդիպումը:

Պատերազմի եւ աշխատանքի վետերանների խորհրդի նախագահ Աշոտ Ղազարյանը եւ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը ներկայացրեցին կազմակերպությունների հիմնական նպատակները եւ հանրապետությունում ստեղծված քաղաքական ու տնտեսական ծանր վիճակից դուրս գալու իրենց մոտեցումները:

Հանդիպմանը, որին մասնակցում էին նաեւ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանը, ՀՀ ԳԽ ՀՌԱԿ խմբակցության նախագահ Վիգեն Խաչատրյանը, ՀՀ ԳԽ ՀՌԱԿ խմբակցության անդամ Ռոբերտ Մնացականյանը, ՊԱՎԽ-ի նախագահի առաջին տեղակալներ Գեղամ Գրիգորյանը եւ Վիկտոր Սուքիասյանը, երկուստեք ցանկություն հայտնվեց շարունակել փոխադարձ շփումները: ■

Շրջափակում

Կանգնեցվել է ողջ արդյունաբերությունը

Նավթ էներգետիկ ճգնաժամի պատճառով Հայաստանում կանգնեցվել են բոլոր արդյունաբերական ձեռնարկությունները: Այդ որոշումը ստորագրել է հանրապետության արդյունաբերության նախարար Աշոտ Սաֆարյանը: Ինչպես «Ազգ»-ի թղթակցին հայտնեցին նախարարությունում, առայժմ որոշված է կանգնեցնել արդյունաբերությունը մինչեւ փետրվարի 1-ը, բայց եթե չբարելավվի հանրապետության էներգամատակարարումը, այդ ժամկետը կերկարացվի: Որոշումը չի տարածվում միայն հանրապետության համար ռազմավարական նշանակություն ունեցող 7 ձեռնարկությունների վրա, որոնք աշխատում են անընդհատ տեխնոլոգիական ռեժիմով: ■

> **Հայաստանի մտավորականներին**
>
> Հայաստանի Մտավորականների միությունը մտավորականության բոլոր խավերի ներկայացուցիչներին հրավիրում է խորհրդաժողովի, որտեղ տնտեսագետ-մասնագետի մասնակցությամբ քննարկվելու է «Հայաստանի արդյունաբերական ձեռնարկությունների սեփականաշնորհման» խնդիրը եւ որոշվելու են մտավորականության անելիքները այդ հարցում իրենց իրավունքների պաշտպանության համար:
>
> *Ժողովը տեղի կունենա Հայաստանի երգչախմբային ընկերության դահլիճում, հունվարի 20-ին, ժամը 13.00-ին (Սայաթ-Նովա պ., թիվ 15):*

Ճակատ

ՇԱԲԱԹԸ ՀԱՆԳԻՍՏ, ԿԻՐԱԿԻՆ ԼԱՐՎԱԾ

Ինչպես տեղեկացնում են տարբեր լրատվական գործակալությունները, ուրբաթ օրվա ծանր կորուստներից հետո, երբ մեկ օրվա ընթացքում ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերին հաջողվել է խփել ադրբեջանական բանակի չորս ռազմական ինքնաթիռ, շաբաթ օրը իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատի գրեթե բոլոր հատվածներում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Այդ օրվա ընթացքում առանձին կարճատեւ փոխհրաձգություններ են արձանագրվել միայն ԼՂՀ Մարտակերտի եւ Մարտունու շրջանների ուղղությամբ:

Ի դեպ, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը պաշտոնապես հայտարարել է, որ ուրբաթ օրը Լեռնային Ղարաբաղի երկնքում ոչնչացվել է ադրբեջանական բանակի միայն երկու ինքնաթիռ:

Շաբաթ օրը իրադրությունը համեմատաբար հանգիստ է եղել նաեւ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում: Այդ օրը հայ-ադրբեջանական սահմանի ամբողջ երկայնքով լուրջ մարտական գործողություններ տեղի չեն ունեցել: Եւ այնուամենայնիվ հաջորդ օրը, հունվարի 17-ին Լեռնային Ղարաբաղում իրադրությունը կրկին կտրուկ սրվել է: Այդ օրը, ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից Վահրամ Աղաջանյանը, Ադրբեջանի Ֆիզուլու շրջանում տեղակայված ռազմական հենակետերից զենքի տարբեր տեսակներից, այդ թվում նաեւ հեռահար ծանր մարտական մեքենաներից, հեռահար հրետանուց եւ «Գրադ» կայանքներից գնդակոծվել եւ հրետակոծվել են Հադրութի շրջանի Մելիքաշեն եւ Էդիլլու գյուղերը, ինչպես նաեւ շրջանի ինքնապաշտպանության ուժերի դիրքերը: Նշված գյուղերում կան մասնակի ավերածություններ:

Նույն օրը Լեռնային Ղարաբաղի Մարտակերտի շրջանի զավթված գյուղերում տեղակայված կրակակետերից զենքի տարբեր տեսակներից հրետակոծվել եւ գնդակոծվել են նաեւ շրջանի Առաջաձոր եւ Կիչան գյուղերը, ինչպես նաեւ հայկական պաշտպանական դիրքերը: Հայկական կողմից զոհերի եւ վիրավորների մասին տեղեկություններ չեն ստացվել:

ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը ստիպված են եղել բնակավայրերը լռեցնելու նպատակով պատասխան կրակ բացել:

Հունվարի 17-ին Ադրբեջանի Աղդամի շրջանի տարածքից հրետակոծվել են նաեւ Ասկերանի շրջանի սահմանամերձ բնակավայրերն ու հայկական պաշտպանական դիրքերը: Այստեղ նույնպես մահվան դեպքեր չեն արձանագրվել: Եւ այնուամենայնիվ, շաբաթ եւ կիրակի օրերին ադրբեջանական բանակի ուժերը ձեռնարկել են Լեռնային Ղարաբաղի օդային սահմանը խախտելու փորձերից:

«Ազգ»-ի թղթակիցը հաղորդում է, թե կիրակի օրն ադրբեջանական կազմավորումները Մարտակերտի շրջանում փորձել են առաջանալ Առաջաձոր գյուղի պաշտպանական դիրքերի ուղղությամբ, սակայն զոհեր ես է տվել:

Կիրակի օրը իրավիճակը կտրուկ սրվել է նաեւ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում մասնավորապես Կրասնոսելսկի շրջանում, որտեղ ադրբեջանական կազմավորումները փորձել են խախտել Հայաստանի պետական սահմանն ու առաջանալ Վահան գյուղի սահմանագծի ուղղությամբ: Հայկական ուժերին հաջողվել է նաեւ կասեցնել թշնամու առաջխաղացումը, ապա ուժգին հակահարվածով ետ շպրտել՝ պատճառելով կենդանի ուժի զգալի կորուստներ:

Իր հերթին Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը տեղեկացնում է, թե շաբաթ եւ կիրակի օրերին հրետակոծվել եւ գնդակոծվել են Աղդամ եւ Ֆիզուլի շրջկենտրոնները, ինչպես նաեւ Հայաստանին սահմանակից մի շարք շրջանների բնակավայրերը: Տուժածների մասին տեղեկություններ չեն հայտնվում:

ԱՐՍԵՆ ԱՐՂՈՒԹՅԱՆ

Գազ

Թուրքմենական գազի տարանցման սակագներ

Թուրքմենստանի, Ուզբեկստանի, Ղազախստանի, Ադրբեջանի հանրապետությունների եւ Ուկրաինայի փոխվարչապետները եւ վառելիքաէներգետիկ գերատեսչությունների ղեկավարները հունվարի 15-ին Աշխաբադում սահմանել են, որ 1000 խմ գազը 100 կմ փոխադրելն արժե 360 ռուբլի, որ կազմում է 0,9 դոլլար կամ համաշխարհային միջին արժեքի 60 տոկոսը: Սակայն կողմերը նշել են, որ 1993 թ. առաջին եռամսյակում տարանցման արժեքը կկազմի միայն 180 ռուբլի: Կողմերը նաեւ պայմանավորվել են հունվար-փետրվարին 360 ռուբլին համարել գազի տարանցման ծախսերն իրենք արտահայտող թիվ: Այս երեք կետերի զուգորդումը ներկայացնում է բանակցությունների մասնակիցների փոխզիջողական տարբերակը: Վերջինս ընդունվել է հիշյալ վերապահումներով: Տարանցման համար Ուզբեկստանին վճարելու է Թուրքմենստանը: Ամեն տարի արդյունահանվող 80 մլրդ խմ գազից Թուրքմենստանն արտահանում է 70 մլրդ խմ: ՆՏ

> **Ֆրանսիայում սկսված է ստորագրություններ հավաքում ի նպաստ Հայաստանի:** Ինչպես հայտնեցին Հայկական միջմասնագիտական միության կազմակերպության Փարիզի գրասենյակից, այդ կազմակերպությունը Ֆրանսիայում նախաձեռնել է ստորագրությունների հավաքման արշավ, որը նպատակ ունի ստիպել Ֆրանսիայի կառավարությանը գործուն միջոցներ ձեռնարկել Հայաստանի շրջափակումը վերացնելու նպատակով: ՆՏ

Երեւան

Դագաղների ռակասից դիակիզարան

Երեւանի քաղաքապետարանը հոգացել է 25 մարդու թաղման ծախսերը: «Ես չեմ ուզում, որ այդ բոլոր միայնակ ծերունիները մահացել են ցրտից ու սովից, բայց նրանց մենք չկարողացանք մարդավարի թաղել, քանի որ Երեւանում անհնար է դագաղ ճարել», «Ազգ»-ի թղթակցի հետ զրույցի ժամանակ նշեց Երեւանի քաղաքագլուխ Վահագն Խաչատրյանը: Երեւանում այսօր դագաղով թաղվելու «հաճույքն» արժե 20-25 հազար ռուբլի: Վ. Խաչատրյանը հայտնեց, որ քաղաքապետարանը ամեն ինչ անում է էժան դագաղների արտադրություն սկսելու համար եւ քննարկում է Երեւանում դիակիզարան կառուցելու հարցը: ■

Նոր նախագահ՝ նոր շփոթմունք

Հունվարի 18-ին հրավիրվեց Երքաղխորհրդի առաջին գումարման յոթերորդ նստաշրջանը, որի օրակարգում քննարկման էր դրված 12 հարց: Դրանք էին գործկոմի ընտրությունները, վարչությունների պետերի եւ բաժինների վարիչների հաստատումը, հանձնաժողովների հիմնումը, ծառայողականության պաշտոնավարության մասին, կրպակների տարածքների օգտագործման մասին հարցերը: Նախապես հաստատված այս 6 հարցին ավելացվեց եւս 6 հարց՝ գործկոմի թվակազմի, Երքաղէլեկտրացանցի, ծնողազուրկ երեխաների եւ խնամատարության ուղղությամբ կատարված աշխատանքների, «Երեւան-ավիա» բաժնետիրական ընկերությանը գործկոմի մասնակցության մասին եւ կանոնակարգում փոփոխությունների մասին հարցերը:

Առավոտյան քննարկվեց գործկոմի կազմում ընտրվելու դիմորդ պատգամավորական լիազորությունները վայր դնելու մասին հարցը, որին քաղխորհուրդը հավանություն տվեց: Գործկոմի թվակազմի կապակցությամբ որոշվեց պահպանել նախկին 17 հոգանոց կազմը:

Ապա խորհուրդն անցավ ամենակարեւոր եւ բոլորին հուզող գործկոմի ձեւավորման հարցին: Գործկոմի 17 անդամներից նախագահ Վահագն Խաչատրյանը ներկայացրեց 15 հոգու թեկնածություն: Դրանք էին՝ կենսապահովման ոլորտը ղեկավարող առաջին տեղակալ Սամվել Մանուկյան, ֆինանսների եւ զարգացման գծով տեղակալ Վարդան Վարդապետյան, բնապահպանության եւ բարեկարգման հարցերով տեղակալ Վազգեն Պետրոսյան («Մայրաքաղաք» խմբակցության ղեկավար), մարդասիրական հարցերով տեղակալ Յուրի Բախշյան: Բաժինների եւ վարչությունների պետերից արտաքին հարաբերությունների բաժին՝ Գյուլնարա Շահինյան, տնտեսության աշխատանքների բաժին՝ Կամո Խաչատրյան, շինարարական կազմակերպման վարչություն՝ Ռոբերտ Նազարյան, տրանսպորտի եւ կապի վարչություն՝ Արեգ Բարսեղյան, ժողովրդական կրթության վարչություն՝ Օլեգ Վաթյան, ֆոնդերի ձեւակերպման վարչություն՝ Սամվել Հակոբյան, նաեւ գործկոմի տեղակալի թեկնածու, ֆինանսական եւ ծեծակոտի վարչությունների պետերը եւ քաղաքի գլխավոր ճարտարապետը, որոնց կապակցությամբ նախագահը դեռ չէր կողմնորոշվել:

Առաջարկված ցուցակը զննելիս պարզվում է, որ ներկայացվածների մեջ ընդամենը քաղխորհրդի յոթ պատգամավոր կա: Այսինքն նախագահը աշխատել է հեռու խորհրդին ներկայացվող մի տարածված մեղադրանքից թե «պրոտակային են տալիս»: Հարցը, որ նկատելի է անզեն աչքով այսօր հին աշխատողների մի մասը մնում է: Սա կարելի է բացատրել երկու հանգամանքով՝ կամ նոր նախագահին առանց կանխակալության գնահատում է լավորակ մասնագետներին եւ պատրաստ է աշխատել հին կադրերի հետ կամ ճնշումը վերեւից եւ ներքեւից իր գործն արել է: Զարմանք է առաջացնում միայն քաղժողկրթբաժնի վարիչ Ռոբերտ Փոլադյանին նորից չառաջադրելու հանգամանքը (մարդ, որի մասնագիտական արժանիքների եւ ազնվության մասին բոլորն են նշում): Առաջարկվել է թիվ 57 դպրոցի տնօրենը: Իսկ մշակույթի վարչության պետի կապակցությամբ, թեեւ վարչության արհմիութենական կազմակերպության դիմում-նամակը կա, որով խնդրվում է Հովիկ Մինասյանին նորից առաջադրել, սակայն ոչ մշակույթի հանձնաժողովը, ոչ նախագահը վերջնական եզրակացության չեն եկել:

Ընտրություն չի կատարվել նաեւ քաղաքի գլխավոր ճարտարապետի կապակցությամբ: Նախագահը նայել է հավանական 15 թեկնածությունները, սակայն ըստ իրեն լավագույն տարբերակը դեռ բացակայում է (15 թեկնածուներից լավագույնն, ըստ մասնագետների, Երեւանի նախկին գլխավոր ճարտարապետ Մուշեղյանի թեկնածությունն է):

Եթե խաղամում ղեկավար աթոռները ում կվստահվեն, սոսկ քաղենիական հետաքրքրության առարկա չէ, այլ բոլորիս բախտը տնօրինողների անձի ու նրանց արժանիքների նկատմամբ պահանջկոտություն: Բոլորս հոգնել ենք նախկինների անճշտապահությունից ու ապաշնորհությունից, այդեւ չենք ուզում մեր բախտը տնօրինող լծակները տեսնել սեփական գրպանից ու շահից բացի այլ նպատակ չունեցողների ձեռքում:

Ա. Օ.

Ռոլան Դյումայի ուղերձը Ադրբեջանի ԱԳՆ-ին

Ադրբեջանի ԱԳՆ-ի հասցեով ստացվել է Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարար Ռոլան Դյումայի ուղերձը, որում խնդրվում է «օժանդակություն ցույց տալ Հայաստանին առաջին անհրաժեշտության ապրանքներով մատակարարելու գործում»: Մասնավորապես, նամակում խնդրանք էր արտահայտված միջոցառումներ ձեռք առնել Հայաստան ուղարկվող էներգետիկ հումքի տարանցիկ փոխադրումների ապահովման համար: Ադրբեջանի ԱԳՆ-ի միջազգային կազմակերպությունների վարչության պետ Արազ Ազիմովը հայտարարել է, որ ֆրանսիական կառավարության վրա ներգործել է Հայաստանի կառավարության քաղցրալեզու արշավը, որը հավաստում է, թե իբր Ադրբեջանը շրջափակել է Հայաստանը: «Ադրբեջանը դեմ չէ Ֆրանսիայի եւ մյուս երկրների Հայաստանին մարդասիրական օգնություն ցույց տալու ծրագրին: Բայց մենք համոզված չենք, որ հայկական կողմն այդ օգնությունը կօգտագործի խաղաղ բնակչության կարիքների համար եւ կօժանդակի Լեռնային Ղարաբաղից հայկական էքստրեմիստների կորպուսի դուրս հանմանը», ընդգծել է Ա. Ազիմովը: Ա. Ազիմովի կարծիքով, Ֆրանսիայի, ԱՄՆ-ի եւ Արեւմուտքի երկրների նման դիրքորոշումը կարող է միայն «Հայաստանի կառավարության ձեռքերն արձակել»: Ադրբեջանի ԱԳՆ-ի Միջազգային կազմակերպությունների վարչության պետը խիստ քննադատության է ենթարկել Հայաստանի նախագահի ներկայացուցիչ Դավիթ Շահնազարյանի հրապարակայնորեն արած հայտարարությունը, ըստ որի «հայ-ադրբեջանական հարաբերությունները կարող են կանոնավորվել սոսկ այն բանից հետո, երբ Բաքուն փոխզիջման հասնի Ղարաբաղի հայերի հետ»: Ազիմովի խոսքերով, Ղարաբաղի հայկական համայնքի հետ փոխզիջումը հնարավոր է միայն գրավված տարածքից Հայաստանի զինվորական կազմավորումների անվերապահ դուրս բերման պայմանով: Իսկ գրավված տարածքը, ըստ Ազիմովի, կազմում է Ադրբեջանի տարածքի ավելի քան 13 տոկոսը: ՆԵԳԱ-ի թղթակցին տված հարցազրույցի վերջում Արազ Ազիմովը բարձր է գնահատել վերջերս Մոսկվայում կայացած ռուս-հայկական բանակցություններում ղարաբաղյան հարցում Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի դիրքորոշումը: Արտգործնախարարության ներկայացուցչի խոսքերով, Ելցինի պատրաստակամությունը շարունակելու ակտիվ խնդրի լուծմանն ուղղված միջնորդական ջանքերը, վկայում են, որ Ռուսաստանի ղեկավարությունը հայ-ադրբեջանական հակամարտության մեջ չեզոք դիրք է գրավում: **Նոյյան տապան**

«Համահանրապետական հանրահավաք» Բաքվում

Ադրբեջանի ժողճակատի կողմից նախատեսվում է հունվարի 19-ին, ժամը 15-ին Բաքվի գլխավոր հրապարակում անցկացնել համահանրապետական հանրահավաք, նվիրված հունվարի 20-ի ողբերգական դեպքերի երրորդ տարելիցին, երբ քաղաք մտցվեցին ԽՍՀՄ զորքերը:

Քննարկել են Նախիջեւանի իրավիճակը

Ադրբեջանի խորհրդարանի փոխնախագահ Աֆիադդին Ջալիլովի Նախիջեւան կատարած այցի ընթացքում քննարկվել են բնակչությանը վառելիքով եւ պարենով ապահովելու, ինչպես նաեւ Իրանի ավտոճանապարհով Ադրբեջանի եւ Նախիջեւանի միջեւ կանոնավոր հաղորդակցություն հաստատելու հարցերը: Ջալիլովը բանակցել է Նախիջեւանի ղեկավար Ալիեւի հետ:

Քլինթոնը հրավիրել է Համիդովին

Ինչպես գրում է ադրբեջանական մամուլը, Ադրբեջանի ՆԳ նախարար Իսկանդար Համիդովը Բիլ Քլինթոնից պաշտոնականության արարողությանը մասնակցելու հրավեր է ստացել: Սա մամուլի ոգեւորությամբ, Համիդովին կընդունի նաեւ Ջորջ Բուշը: Համիդովը Ադրբեջանի առաջին պաշտոնական անձն է, որն այդպիսի պատվի կարժանանա:

digitised by A.R.A.R.@

ԱՅՍՕՐ ՎԻՃԱԿԸ ԲԱՎԱՐԱՐ Է, ԻՍԿ ՎԱ՞ՂԸ...

Այսօր աջուձախից շարունակ չարագուշակ կանխատեսումներ են կատարվում, թե օրերը տաքանալուն պես Երեւանում անխուսափելիորեն համաճարակներ կբռնկվեն: Աղբի նման կուտակումները, կատաղած շների, կրծողների նման տարածումը, ջրի պակասը դրան կհանգեցնեն: Մայրաքաղաքի սանիտարահամաճարակային իրադրությունը պարզելու, առկա վտանգների ու այս ոլորտում սպասվելիք փոփոխությունների մասին տեղեկանալու նպատակով մեր թղթակիցը հանդիպեց Երեւանի գլխավոր սանիտարական բժիշկ Յուրի Օհանյանի հետ:

— Պրն. Օհանյան, ինչպիսի՞ն է Երեւանում սանիտարահամաճարակային իրադրությունը, ի՞նչ խնդիրներ են դրված ձեր ղեկավարած ծառայության առջեւ:

— Մեր ծառայությունը, երբ մատչելի բացատրեմ, նման է հրշեջ ծառայությանը, այսինքն իրականացնում ենք պրոֆիլակտիկ միջոցառումներ, իսկ համաճարակների բռնկումից հետո հանգցնում այն: Մենք կատարում ենք օդի, ջրի, հողի համակարգված ստուգումներ, բնակչության պատվաստումներ ենք կատարում եւ այլն: Ցավոք, մեր բնակչությունը լավ չի պատկերացնում սանէպիդ ծառայության խնդիրը: Հաճախ այն շփոթում են սանմաքրման հետ, մեզ մեղադրում քաղաքի հակասանիտարական վիճակի համար, պահանջում են, թե այսինչ հասցեում կոյուղի է պայթել կամ աղբի մեծ կուտակումներ կան: Նման դեպքերում մեր աշխատանքը սահմանափակվում է միջնորդի դեր կատարելով՝ պահանջը փոխանցում ենք համապատասխան սանմաքրման տեղամասին եւ շրջխորհրդի գործկոմին:

— Իսկ նման վթարներն ու աղբակուտակումները չե՞ն մեծացնում համաճարակների բռնկման հավանականությունը, ուստի եւ բարդացնում ձեր աշխատանքները:

— Իհարկե, սանիտարական վիճակը անմիջականորեն կապված է համաճարակային դրության հետ: Բայց մեզանում կա մի ցավալի իրողություն. մինչ համաճարակի բռնկումը իշխանությունները ոչինչ չեն ձեռնարկում: Վանաձորում այժմ դիզենտերիայի բռնկում է, բոլոր ուժերը կենտրոնացված են եւ համախմբված այն տեղայնացնելու եւ մարելու համար: Իսկ հետո սովորականի պես կհանգստանան:

— Վանաձորում համաճարակը բռնկվել է ջրից: Նման դեպքեր հաճախ են գրանցվում նաեւ Երեւանում: Ո՞րն է դրանց պատճառը:

— Պատճառը ստորգետնյա հաղորդակցությունների վիճակն է: Երեւանում բոլոր խողովակաշարերն անցել են իրենց ինժեներական ժամկետը, դրանց 60 տոկոսը նորոգման կարիք ունի: Բացի այդ, կոյուղու եւ խմելու ջրերի խողովակաշարերի խաչման տեղեր կան (ցանցի մեծ մասում դրանք իրարից անջատ չեն), որոնք կամ պահպանված չեն, կամ էլ մեծ վթարների դեպքում անգամ նորերը չեն ապահովում անվտանգությունը: Այդ հնացածությունը, մաշվածությունը, վթարային վիճակն է պատճառը, որ խմելու ջրի 35 տոկոսը ցանցի մեջ կորչում է, իսկ կոյուղու եւ խմելու ջրի խառնվելու դեպքերից խուսափել չի հաջողվում, թեեւ վթարից առաջ եւ հետո ջրի քննություններ ենք անում, բնակչությանը տեղեկացնում արդյունքների մասին:

— Իսկ այդ առումով քաղաքի ո՞ր հատվածներում է վիճակը բարվոք, իսկ որտեղ վտանգավոր:

— Այդպես որակելը դժվար է: Ասենք, Մաշտոցի շրջանում, որն ամենաերիտասարդն է եւ թվում էր ամենաառողջը, մենք անցյալում նման դեպք ունեցանք: Իսկ առավել հինն ու խարխլվածը Էրեբունու շրջանի խողովակաշարն է, որտեղից եւ վատ սպասելիքներ ունենք:

— Լավ, երբ մեր քայքայված տնտեսությունն ի վիճակի չէ փոխել խողովակաշարերը, ուրեմն բնակիչներն ինչպե՞ս պաշտպանվեն, ի՞նչ միջոցներով: Չէ՞ որ հնարավոր չէ խուսափել ջրի օգտագործելուց:

— Ամենահուսալի եւ հեշտ միջոցը ջուրը եռացնելն է: Մենք սովոր ենք ծորակից սառը ջուր խմելով մեր ծարավը հագեցնել: Դա նաեւ բնական է, քանի որ մեր ջուրը շատ լավ որակական հատկանիշներ ունի: Բայց անհրաժեշտ է համարժեք իրականությանը: Տեսեք, Մոսկվայի ու Լենինգրադի բնակիչը երբեք ջուրն առանց եռացնելու չի օգտագործում: Թեյը խմում են, մնացածն էլ լցնում սափորը եւ այդպես օգտագործում: Դա ոչ միայն զգուշություն է, այլեւ ապացուցված է, որ եռացրած ջուրն ավելի օգտակար է: Իսկ ինչ վերաբերում է այսօրվա վիճակին, ջրի մշտական քննություններ ենք անում քաղաքի տարբեր տեղերից, դրանց պատասխանները գոհացուցիչ են:

— Դե, բնական է, ձմեռ է, ցուրտ ու սառնամանիքը մանրէածին միջավայրերի ստեղծմանը չեն նպաստում: Սակայն գարուն է գալու, աղբակույտերը բացվելու են եւ համաճարակների վտանգն էլ մեծանալու է: Կրծողների քանակն ու դերն էլ այդ համաճարակների տարածման գործում անգերագնահատելի կլինեն: Ինչպե՞ս եք պայքարելու դրա դեմ:

— Կրծողների դեմ պայքարողը ախտահանիչ կայանն է, որը մեզ չի պատկանում: Թեեւ դա սխալ է եւ ճիշտ կլիներ, որ կայանը մեր կառուցվածքների մեջ լիներ: Կրծողների դեմ պայքարելուն խանգարող մի պարզ պատճառ կա՝ մթերք չկա, որ դեղերով հագեցնեն ու շաղ տան:

— Ինչ վերաբերում է կառուցվածքներին՝ ո՞ւմ իրավասության տակ եք գտնվում:

— Մինչեւ վերջերս պատկանում էինք առողջապահության նախարարությանը: Պատկերացնո՞ւմ եք, հսկում էինք նախարարության օբյեկտները՝ հիվանդանոցները եւ ենթարկվում նրանց: Ինչ հսկողության մասին կարելի է խոսել այդ դեպքում: Քաղխորհրդի նստաշրջանում որոշվեց սանէպիդ ծառայությունը հանել [illegible] ենթակայությունից եւ դարձնել քաղխորհրդի նախագահին կից հատուկ կառույց: Հատուկ համաճարակային վիճակի դեպքում նախագահը տնօրինում է այդ շրջանի աշխատանքները, եւ դառնում են պարտադիր:

— Նշեցիք հիվանդանոցների մասին, ինչպիսի՞ն են ձեր ստուգումների արդյունքները, հակահամաճարակային նորմերը պահպանվո՞ւմ են:

— Վիճակը վատ է: Չի հաջողվում գոնե 16-17 աստիճան ջերմություն ապահովել: Իսկ պատկերացնո՞ւմ եք +12 աստիճանում ինչպես ենք ծննդաբերություն կազմակերպում: Հիվանդանոցների մի մասը փակ է: Հիմա արդեն այլ ելք չգտնելով, որոշել են վառարաններ դնել պալատներում: Իսկ երբ հիվանդանոցում 10-12 ժամով ջուրն անջատվում է, պարզ է, թե այդտեղ համաճարակային ինչ ծանր վիճակ է ստեղծվում: Բացակայում են նաեւ ախտահանող նյութերը, ճարում են այստեղից-այնտեղից:

— Իսկ համաճարակային նորմերը խախտողների նկատմամբ ի՞նչ պատժամիջոցներ են կիրառվում:

— Պատժամիջոցը չնչին տուգանքն է, որ ծիծաղելի է անգամ պատժամիջոց կոչելը: Ընդամենը 300 ռուբլի: Մենք առաջարկում ենք այն դարձնել երեքամսյա աշխատավարձի չափով: Իսկ խախտողները շատ են: Միայն 1992 թվին սանէպկայանի կողմից նման խախտման 72 դեպք է գրանցվել:

— Պրն. Օհանյան, ինչպե՞ս է կատարվում հանրապետություն մտնող ապրանքների նկատմամբ հսկողությունը:

— Պետական միջոցներով մեծ քանակով ներմուծվող մթերքի անալիզ ենք կատարում: Ինչ վերաբերում է մնացածներին՝ եւ՛ դուրս տարվողը, եւ՛ ներս բերվողը անցկացվում է հատուկ սերտիֆիկացիայով, որտեղ բնութագրվում է տվյալ սննդամթերքը:

— Եւ վերջին հարցը: Քաղաքում եւ հանրապետությունում աղետալի վիճակ է ստեղծվել կապված բոլորիս հայտնի միջատների՝ ոջիլների տարածման հետ, ինչին ոչ մի ցուրտ ու սառնամանիք չի խանգարում դրանց տարածմանը:

— Դա խոր ցավ է: Երբ ցանկացած երեք քաղաքացու ստուգենք, ապա մեկի գլխին անպայման այդ չարաբաստիկ միջատը կհայտնաբերենք: Տարածվում են հիմնականում մանկական հիմնարկներից: Պատճառը ոչ մաքուր կենցաղն է: Եթե առաջ ամեն օր էին լողանում, այսօր շաբաթը մեկ անգամ կամ ավելի հազվադեպ: Նույնը վերաբերում է հագուստը փոխելուն, սպիտակեղենը մաքուր պահելուն: Ուրեմն էլ ինչ մաքրության մասին կարող է խոսք լինել: Իսկ կեղտի մեջ ոջիլները իրենց շատ լավ են զգում:

ԱՐՄԻՆԵ ՕՀԱՆՅԱՆ

Լուրեր

Կազինոն աջակցում է ռուսական թատրոնին

«Մեր հովանավոր «Ինտերսերվիս» կազինոյի շնորհիվ մենք Երեւանի միակ թատրոնն էինք, որը էլեկտրականության անջատումների պատճառով չէր հետաձգել Սուրբ Ծննդի եւ Ամանորի ոչ մի ներկայացում», «Ազգ»-ի թղթակցին հաղորդեց Ստանիսլավսկու անվան ռուսական դրամատիկական թատրոնի գլխավոր ռեժիսոր Ալեքսանդր Գրիգորյանը: Գրիգորյանի խոսքերով, վերջին երեք շաբաթների ընթացքում տեղի ունեցած 54 ներկայացումներին ներկա էր 25 հազար մարդ, ընդ որում հանդիսատեսները երեխաների հետ գալիս էին նույնիսկ այլ թատրոններից, որոնք ստիպված էին էներգետիկ ճգնաժամի պատճառով հետաձգել տոնական ներկայացումները:

«Ինտերսերվիս» խաղային կենտրոնը, որը վարձակալում է ռուսական թատրոնի նկուղային հարկը, ոչ միայն անհատույց նրան է տրամադրում իր սեփական գեներատորից ստացված էլեկտրաէներգիան, այլ նաեւ կազինոյի սեփականատերեր Ռոդիոն Խոջաբեկյանի եւ Կարեն Կարապետյանի խոսքերով, ամսական 100 հազար ռուբլի է ծախսում բարեգործական նպատակներով:

Այդ «խաղի արքաների» հովանավորության տակ են Ղարաբաղի զոհված պատգամավորների մի քանի ընտանիքներ, միջոցներ են փոխանցվում Չարենցավանի հաստոցաշինական գործարանին, ինչպես նաեւ Սանկտ Պետերբուրգի հայկական եկեղեցու վերականգնման եւ Սոչիում մանկապարտեզի շինարարության համար:

Ժամանակակից հայկական նկարները չեն կորցրել պահանջարկը

Որո՞նք են ժամանակակից հայկական գեղանկարչության ուղղությունները, իրացվո՞ւմ են, արդյոք հայ նկարիչների ստեղծագործությունները: «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցի այս եւ այլ հարցերի են պատասխանում նկարիչներ Արա Նիկողոսյանը, Ռաֆայել Երեմյանը եւ Արմինե Ավետյանը: Առեւտրական բումը, որը մինչեւ վերջերս կար ժամանակակից հայ գեղանկարչության շուրջը, հիմնականում արդեն անցել է եւ զգալիորեն պակասել է «սեզոնային» գնորդների թիվը: Այսօր հայ գեղանկարիչների ստեղծագործությունները հիմնականում արեւմուտք են գնում: Դրանք մեծ մասամբ գնում են տուրիստները բավականին բարձր գներով: Նկարի առավելագույն գինը 3 հազար ամերիկյան դոլլար է: Առավել պահանջարկ են վայելում բնանկարները, հայկական եկեղեցիները, Արարատը, Սեւանը պատկերող նկարները, ինչպես նաեւ գրաֆիկան: Ժամանակակից հայ նկարիչները ուղղությունների բազմազանության պայմաններում ավելի հակված են կուբիզմին եւ սիմվոլիզմին: Հայաստանի երիտասարդ նկարիչները մեծ տեղ են հատկացնում նաեւ բարեգործությանը, այսպես, վերջերս ԳԴՀ-ում տեղի ունեցավ երիտասարդ հայ նկարիչների ստեղծագործությունների ցուցահանդես-վաճառք, որից գոյացած հասույթը փոխանցվեց Կարմիր խաչին: ■

Բոստոնում Իսրայելի հյուպատոսը պատասխանում է, բայց...

«Ազգ»-ի դեկտեմբերի 25-ի համարում տեղեկացրել էինք, որ Բոստոնի «Հայ-հրեա» երկխոսություն կազմակերպությունը դեկտեմբերի 16-ին Բոստոնի հայ եւ հրեա համայնքների ներկայացուցիչների հանդիպում էր կազմակերպել, որին մասնակցել էր նաեւ Բոստոնում Իսրայելի հյուպատոս Աշեր Յարդենը:

Հանդիպման ընթացքում բարձրացվել էր միջազգային մամուլում տեղ գտած Իսրայելի կողմից Ադրբեջանին զենք վաճառելու հարցը:

Հունվարի 11-ին «Հայ-հրեա» երկխոսության կազմակերպության հարցմանն ի պատասխան Մեծն Բոստոնի հրեա համայնքի հարաբերությունների խորհրդի միջոցով գրավոր պատասխանել էր հյուպատոս Աշեր Յարդենը:

Գրավոր պատասխանում Իսրայելի հյուպատոսը հայտնում էր, թե Հայաստանն Իսրայելից մարդասիրական օգնություն չի խնդրել, բայց Իսրայելն առաջիններից էր, որ անմիջական օգնություն ցուցաբերեց Հայաստանին երկրաշարժից անմիջապես հետո: Իսրայելն իր տարածքում կամ Ադրբեջանում ազերի զինվորների չի մարզում: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ եղած հողային վեճին, ապա Իսրայելի ամբողջովին չեզոք դիրք է գրավում: Իսրայելը ցանկանում է լավ հարաբերություններ ունենալ երկու երկրների հետ էլ: Վերջում Աշեր Յարդենն ասում է, թե Իսրայելը ոչ մի տեղեկություն չունի Ադրբեջան Դեյվիդ Քիմխիի կատարած այցելության մասին:

Ինչպես հավանաբար նկատեց ընթերցողը, Աշեր Յարդենն այդպես էլ չի պատասխանում Ադրբեջանին զենք վաճառելու մասին հարցմանը:

Մնում է ավելացնել, որ «Հայ-հրեա երկխոսություն» կազմակերպության համանախագահներ Տաճատ Դավիթյանի եւ [illegible] Ջոյ Բակլոսի ստորագրությամբ Մ. Նահանգների կառավարությանը Հայաստանին ուղարկվող մարդասիրական օգնությունների առաքումը չխոչընդոտելու նպատակով Թուրքիայի վրա ճնշում բանեցնելու պահանջ-նամակ է տպագրվել Բոստոնի «Բոստոն Գլոբ» թերթում: ■

Մոսկվայի աչքը: Կենտրոնական հետախուզական վարչությունը Կուբայի Լուրդ բնակավայրում գտնվող ռուսների էլեկտրոնային լրտեսման հենակետը համարում է Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները դիտող աչք: Ըստ վերջին տվյալների, այն դեռ գործում է, միայն հանդերձանքն է թեթեւացվել:

Տրանսֆորմատորներ «Հայաստան» հիմնադրամի միջոցով

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր վարչությունը տեղեկացնում է, որ հիմնադրամի «Ձմեռ-93» ծրագրի շրջանակներում Երեւան քաղաքի շրջանային տրանսֆորմատորային ենթակայաններում շարքից դուրս եկած սարքավորումների փոխարեն նորերը տեղադրելու նպատակով կնքվել է պայմանագիր Հիմնադրամի գործադիր վարչության եւ «Հայկական պետական էլեկտրամեքենաշինական ձեռնարկության» միջեւ 79 հատ TM մակնիշի ուժային տրանսֆորմատորների եւ 12 հատ ПКТП մակնիշի փոխադրական տրանսֆորմատորային ենթակայանների ձեռք բերման մասին՝ 112 804 484.00 ռուբլու ընդհանուր արժողությամբ: Արդեն ստացվել են 20 հատ տրանսֆորմատորներ, եւ Երեւանի քաղաքային էլեկտրացանցն իրականացնում է դրանց տեղադրման օպերատիվ աշխատանքները, որոնք ընթանում են հիմնադրամի լիազոր ներկայացուցչի անմիջական վերահսկողությամբ:

«Հայկական պետական էլեկտրամեքենաշինական ձեռնարկությունը» «Հայաստան» հիմնադրամի պատվերը համարեց առաջնայինը եւ «Ձմեռ-93» ծրագրին տրամադրեց ամբողջ պատրաստի արտադրանքը, ինչպես նաեւ հանձն առավ կատարել ամբողջ պատվերը ժամանակին:

Հայրենիքի այսօրվա եւ վաղվա բարեկեցության մասին մտահոգ կազմակերպություններն ու անհատները կարող են «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամին ազգային տուրքի տեսքով մասհանումներ անել հետեւյալ հաշվեհամարներով. ՀՀ Պետական բանկ 700606 (ռուբլով), 070802 (վալյուտայով): ■

Մոսկվայի հայ համայնքը միավորվում է համազգային հիմնադրամի շուրջ: Ռուսաստանում Հայաստանի ներկայացուցչությանը կից ստեղծվել է Մոսկվայի հայկական համայնքի «Գործարար մարդկանց խորհուրդ»: Խորհրդի ընտրություններն անցկացվեցին Մոսկվայի հայ բիզնեսմենների հավաքում: Վերջերս ստեղծվել էր «Գիտնականների խորհուրդ», նախատեսվում է ստեղծել նաեւ հասարակության, պետական ծառայողների, արվեստի գործիչների, կանանց կազմակերպությունների խորհուրդներ: Խորհուրդների ստեղծման նպատակը «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի մոսկովյան բաժանմունքի աշխատանքին տեղի հայ հասարակության ներգրավումն է: Յուրաքանչյուր խորհրդից մոսկովյան բաժանմունքի կազմում կընդգրկվեն երեքական անդամ:

Ուշադրություն

Ֆինանսա-խորհրդատվական «Ույս» միավորումը կատարում է հետեւյալ ծառայությունները

- Արագ փոխանցումներ ԱՊՀ-ի երկրներ, եւ ԱՊՀ-ի երկրներից Հայաստան:
- Հայաստանից Ուկրաինա փոխանցումները կատարվում են [illegible]:
- Անկանխիկ դրամը փոխարկում է կանխիկով եւ հակառակ գործառնությունը՝ կանխիկ դրամը փոխարկում անկանխիկի:
- Իրականացնում է դեբիտորական պարտքերի վերադարձում Ռուսաստանից:
- Ներկայացնում է հայկական կազմակերպությունները Ռուսաստանի կազմակերպություններում եւ ձեռնարկություններում:
- Ավելացված արժեքի հարկի էական նվազեցում:

հեռ. 56-28-09, 56-26-53

digitised by A.R.A.R.@

Լմբիոն

«Աշխարհում գոյություն ունեցող չարը գրեթե միշտ տգիտության ծնունդն է, եւ բարի կամեցողությունը կարող է նույնքան գործել, որքան չարությունը, եթե լուսավորված չէ»:

ԱԼԲԵՐ ԿԱՄՅՈՒ, «ԺԱՆՏԱԽՏ»

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴՄԱՆ ՇՈՒՐՋ

կամ աղետի իրական պատճառները

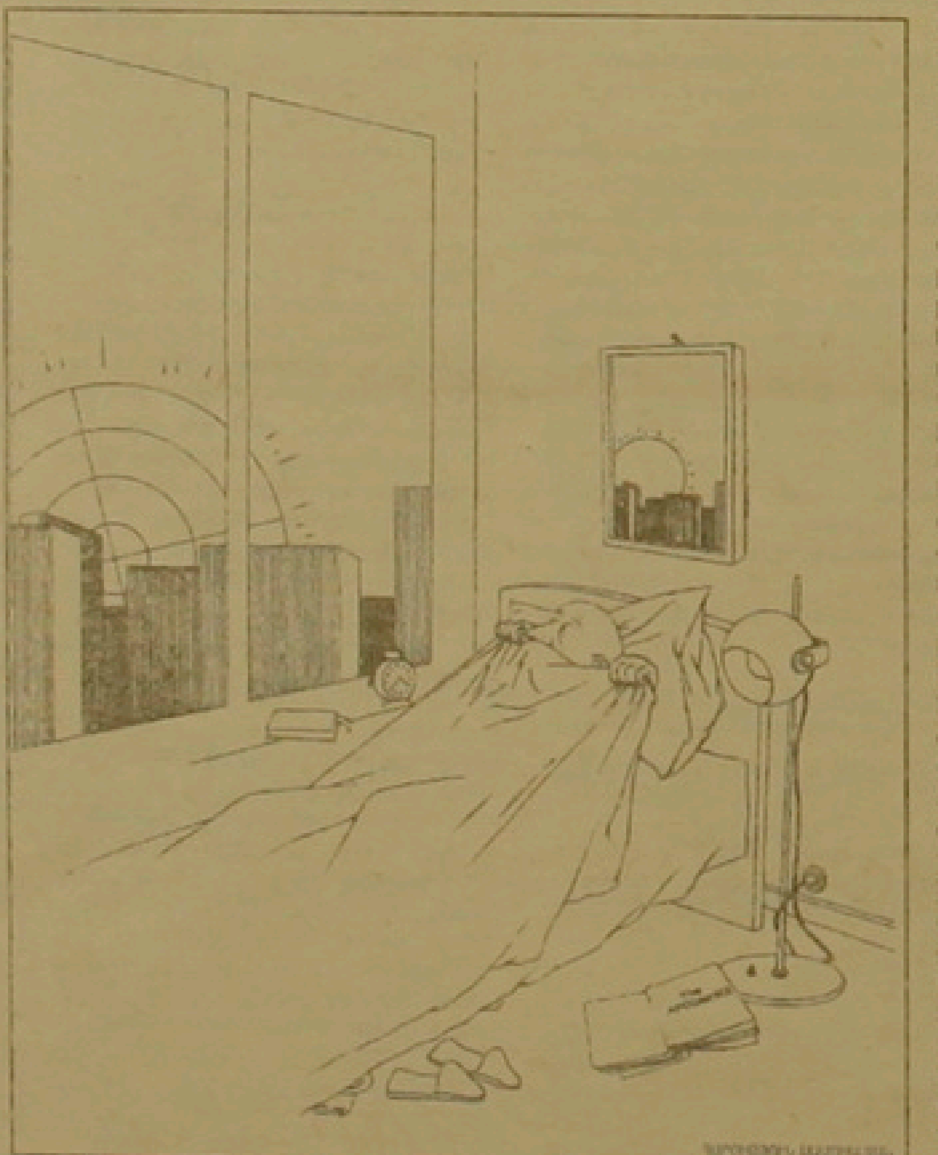

Նախաբանի փոխարեն

Սա ճգնաժամ չէ, սա աղետ է՝ ազգային աղետ: Իսկ այդ պայմաններում արժեքավորելու դատողությունը կորցրած մարդկանց ոչնչով չես կարող հեռացնել, առավել եւս գրավել: Սա է ճշմարտությունը:

Համոզված եմ, որ երբ անգամ Քրիստոսն էլ հայտնվի երկրաբնակներիս, քիչ հետեւորդներ կունենա. այս մասին չի՞ վկայում արդյոք «ով էլ լիներ, այսպես կլիներ» մտայնությունը: Թող բնակչության քաղաքական հասկացությունները չվիրավորվեն իրողության նման ըմբռնումից: Բացի այդ, պարենավորման հարցի բարդությունները նրանց ուշադրությունն ուղղել են դեպի ավելի անմիջական մտահոգություններ: Բոլորս ենք համոզվել, որ բախտը դառնալից է, որի վրա հույս դնելը հնարավոր չէ: Նյութը, որ ներկայացնում եմ ձեր դատին, ընդամենն խավիճակով պատսպարված մարդու ճիգ է ճշգրտորեն կատարելու մանրազնին եւ փաստացի իր պարտականությունները. հուսահատությունն ավելի վատ է, քան ինքը հուսահատությունը:

Հայաստանի Հանրապետության Գեր. խորհրդում ՀՀ նախագահի հաղորդման վերլուծության այս փորձը թող չընկալվի որպես ընդդիմության «անառողջ» զանգվածների («առողջները» երեւի նրա անվերապահ կողմնակիցներն են) նախագահի վարած քաղաքականության դեմ հանրահավաքի հրավիրելու քաղաքական փորձ: Ուզում եմ փորձելու նաեւ վերլուծության արդյունքները բխեցնել ոչ թե ինչ-ինչ նպատակներից (որը մեզ կվերագրեն), այլ անմիջապես նախագահի նյութի բովանդակությունից: Եւ ջանալու եմ հետեւողական լինել մեր այս ճգնաժամ մեջ:

Ստեղծված կացությունը եւ դրա նախագահական մեկնաբանությունը

Ճակատագրի բերումով թե հեռանկ մտայնությամբ կամ, ավելի ստույգ, դրանց համատեղ ջանքերով հանրապետությունում հաստատված իրավիճակից դուրս գալու նախապայմանը կլիներ, երեւի, ինքնատիրապետման եւ արդարացված բնազդային մղումից ազատ, դեպքերի անաչառ վերլուծությունը: Դրանով անհրաժեշտ բաժանում կարվեր ճակատագրի ուղարկածի, դրսի ընծայածի եւ մեր կատարածի միջեւ: Սակայն մեծարգո նախագահն ընտրում է այլ ուղի: Համարելով, որ «Հայաստանի արտաքին եւ ներքին քաղաքականության խնդիրները բազմիցս հստակորեն ներկայացվել են», նա ամբողջությամբ կենտրոնանում է «Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի գնահատականի եւ տնտեսության կայունացման ու զարգացման առավելագույն միջոցների վրա»: Սրանով իսկ սկզբունքորեն «բոլորվում» է պատասխանատվության սեփական բաժինը եւ տարվում սահմանագիծը, որով ասացվում է, որ օրինաչափ երջանկությունը դրսի սեւ գործն է, խոսքը նշանակում, որ այն ունի նաեւ իր հայկական արմատները: Հիշենք «Նաիրիտ» քաղաքականության հնարի՝ նախագահի խոստովանությունը գրավելու նպատակով ԽՍՀՄ տնտեսությանը հասցված 14 մլրդ ռուբլու վնասը, Հայաստանի ժողովրդին հասցված 180 մլն դոլարի կորուստը, որն ըստ ՀՀՇ-ի իշխանության գալու գործընթացին: Արդյոք մեր տնտեսական եւ քաղաքական գործընկերների մոտ չէին վերացում պայմանավորե՞ց նաեւ ըստ սահմանափակման եւ գործընթացների բացակայությունը, որ հաղորդակցությունը դրսի հետ անխափան լինի:

Ինչեւիցե, նյարդը եղած է, խոսքը ճշմարիտ ակնառուության ցանկության կամ կարողության բացակայության մասին է, որը պետք է նա խորհրդի առաջինման միջոցառումներ: Ավաղ, դա չի արվում: Չեն նշվում նաեւ տնտեսության «կայունացման եւ զարգացման միջոցները» կամ ծայրահեղ դեպքում այն միջոցները եւ պատասխանատուները, որոնց օգնությամբ են դրանք հայտնագործվել: Սակայն փորձ է արված անցյալը տրամադրելով, փաստական նյութի ուղղակի կեղծման ճանապարհով փնտրել տնտեսության այսօրվա վիճակի «պատճառները»:

Համաձայն հաղորդման, «Սկսած 1986 թվականից արդյունաբերական արտադրության բնագավառում միջին տարեկան աճերն աղետ կազմում էր 0,19 տոկոս: Իրականում արդյունաբերական արտադրանքը ԽՍՀՄ-ում 1986 թվականին 1985 թ. համեմատությամբ աճել էր 6 տոկոսով, իսկ 1987-ին 11 տոկոսով: Չէր նվազել նաեւ ազգային եկամուտը (տե՛ս Народное хозяйство СССР в 1987 г., М, 1988, էջ 89, 1-6): Թե վիճակագրական ինչ աղբյուրից են օգտվել կառավարական տնտեսագետները, անհայտ է, բայց որ նրանք չարանենգորեն խաբարել են նախագահական խոսքի արժեքը ցավալի փաստ է: Փաստ է, բայց այս անգամ արդեն զարմանալի, «անկախ փորձագետների» կառավարող այրերին հաճոյանալու անզուսպ մղումը: Ըստ նրանց հաշվարկների ասացվել է, որ կառավարության աշխատանքի հուսալիության աստիճանը 80 տոկոս եւ ավելին է: Այդ հաշվարկների համաձայն, արտադրության ծավալների կրճատումը միայն 20 տոկոսով է պատճառաբանված կառավարության գործունեության թերացումներով, այն էլ օբյեկտիվ գործոններով պայմանավորված՝ «կառավարման համակարգում գոյություն ունեցող օրենսդրական մեծաքիվ հակասություններով»: Բայց հայտնի պետք է լիներ նրանց, որ ոչ մի համակարգ նույնիսկ տեխնիկական 80 տոկոսանոց հուսալիություն չունի: Սա կամ մոլորություն է, կամ էլ դարձյալ հասարակներին մոլորեցնելու փորձ, որի հիմքում կցանկանայինք որ գտնե ընկած լիներ սեփական մեղքի գիտակցումը:

Հանրապետության ներկա սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի 13 բնութագրիչների շարքում նախագահը չի ակնարկում անգամ կառավարման որակը, կառավարողների անիրազեկությունը: Դրա փոխարեն «տնտեսության անկման լուրջ ազդակ» է համարում «մասնագիտացված ճյուղերի մենոպոլ դերը նախկին ԽՍՀՄ շուկայում»: Այն, ինչ մյուսների մոտ լրացուցիչ եկամուտների աղբյուր է, մեզանում վեր է ածվում անկման ազդակի: Կհամաձայնվեինք, երբ դա պատճառաբանվեր փաստարկներով: Բայց այդ դեպքում արդեն անհրաժեշտաբար կբացահայտվեին կառավարողների սխալները եւ կբարձրանար նրանց պատասխանատվության հարցը, որից նախագահը հետեւողականորեն խուսափում է:

Նախագահը խուսափում է նաեւ հողատակերի կենսամինիմումի երաշխավորի՝ երբ ոչ իր սահմանադրական (այդպիսին դեռեւս չունենք), այլ քաղաքական պարտավորությունից, հրաժարվելով «նվազագույն կենսամինիմում» անորոշ բառակազմը: Թե ինչ է կենսամինիմումը, գիտեն շատ շատերը: Դա բարիքների այն նվազագույն քանակն է, որն օրենսդրորեն պարտավոր է իր բնակչությանը երաշխավորել ցանկացած պետություն (Անգլիայում դա արվում է 19-րդ դարի սկզբից), մարդկանց մարդ պահելու համար: Այստեղ առկա է նվազագույն կենսամինիմումը: Սա ակամա հիշեցնում է մոլլա Նասրեդդինի եւ նրա տարաբախտ ավանակի պատմությունը, երբ տերը յուրաքանչյուր հաջորդ օրը խեղճ կենդանու օրաբաժինը նվազեցնում էր 1 բռով: Երեւի սա է նվազագույն կենսամինիմումը, շատ ձեռնտու եւ առաձգական հասկացություն մեկ խուրջինից մինչեւ մեկ հատիկը: Բայց հիշենք, որ խեղճ կենդանին չդիմացավ նորարարությանը եւ հոգին ավանդեց: Նույնը մեզ չենք ցանկանում:

Շարունակենք գյուղատնտեսական թեման, մանավանդ որ «հողային բարեփոխումների իրականացման հետ կապված խնդիրները հիմնականում լուծվել են հաջողությամբ»: Նախագահն անկասկած նկատի ունի բանջարեղենի եւ հատկապես լոլիկի ստացված բերքի քանակությունը եւ ցածր, գրեթե խորհրդանշական գինը: Մասնագիտական բացատրություններից խուսափելու եւ անտեղի բանավեճի մեջ չմտնելու նպատակով գյուղատնտեսության մեջ ստեղծված սոսկալի վիճակում փորձենք կողմնորոշվել փոքր-ինչ անսովոր ձեւով:

Ասում են կրկնվի Աֆրիկյան երկրներում զանգվածային սովի պատճառների մասին ամերիկացի փորձագետների ընդհանուր ընդունելություն գտած մեկնաբանությունը: Եթե ՀՀ կառավարության վարած քաղաքականության, հաստատված իրավիճակի եւ թվարկած պատճառների միջեւ անհամապատասխանություն գտնենք, ապա անհանգստանալու քիչ պատճառներ կունենանք եւ կհամաձայնվենք նախագահի գնահատականին: Ուրեմն այսպես. «...Աֆրիկյան երկրներում սովի առաջացմանը օժանդակեց ոչ բանական տնտեսական քաղաքականությունը: Առաջին հերթին, Աֆրիկայի երկրների կառավարությունները ընդհանուր առմամբ հրաժարվեցին գյուղատնտեսության մեջ ներդրումներ կատարելուց, առավելություն տալով արդյունաբերության զարգացմանը եւ ռազմական կարողության աճին: Երկրորդ, աֆրիկյան իշխանությունները վարում էին գյուղատնտեսական արտադրանքի ցածր գների քաղաքականություն...»: Այս ֆոնի վրա արդեն մանրախնդրություն է վարելահողերի տարածքի բերված ցուցանիշի (400 հազ. հա) անճշտության (489 հազ. հա), կամ այգիների եւ բազմամյա տնկարկների վիճակը բնութագրող ցուցանիշի բացակայության մասնանշումը:

ՀՀ 1993 թվականի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրի մասին

Ակնհայտ է, որ իրողության նման ընկալման եւ մեկնաբանման վրա կառուցված ծրագիրը անիրագործելի է, այն հնարավոր չէ բարելավել մասնակի բարեփոխումներով: Բայց սա բավարար փաստարկ չէ այն մերժելու համար: Նպատակ ունենք ծրագրի վերլուծությամբ հանդես գալ առանձին հոդվածով:

Վերջաբանի փոխարեն

Ստեղծված կացությունը ինքնին չի հաստատվել: Սա երեւի ընդունելի է բոլորի կողմից: Բոլորն են մասնակցել, անգամ չմասնակցողները: Պատճառների բնույթը թողնենք ընթերցողին: Նկատի ունենալով, որ բնութագիրը եւ վերլուծությունը նրանց տալիս է այդ հնարավորությունը:

ԳԱԳԻԿ ԳԱԼՍՏՅԱՆ
ՀԱ վերլուծական կենտրոն

Լուրերի Հոսք

Ռուս-վրացական բանակցությունների երրորդ փուլը կսկսվի հունվարի 21-ին

Վրաստանի ԱԳՆ-ն հայտարարել է, որ ռուս-վրացական բանակցությունների երրորդ փուլը կսկսվի հունվարի 21-ին: Թբիլիսի ժամանած ռուսական պատվիրակության ղեկավար Բորիս Պաստուխովը կիրակի օրը լրագրողներին հայտնել է, թե երկու կողմն էլ շահագրգռված են ավանդական տնտեսական եւ մշակութային կապերի պահպանման մեջ: «Ցավոք, նշել է Պաստուխովը, վերջին երջանում մեր հարաբերությունները լարվել են, եւ անհրաժեշտ է բոլոր ուժերը ներդնել, որպեսզի հաղթահարվի այդ միտումը»: Նա վստահություն է հայտնել, որ բանակցությունների այս փուլը դրական արդյունքներ կունենա: Խոսելով Աբխազիայի առճակատման կարգավորման հեռանկարների մասին, նա նշել է, որ Ռուսաստանը պատրաստ է միջնորդի դեր ստանձնել: Նա ափսոսանք է հայտնել, որ սեպտեմբերի 3-ի պայմանավորվածությունների շատ դրույթներ խախտվել են, ի դեպ, ոչ Ռուսաստանի մեղքով: Պաստուխովը նշել է, որ Ռուսաստանը կդիմի ՄԱԿ-ին եւ ԵԱՀԽ-ին հակամարտությանը ակտիվ միջամտություն ցույց տալու խնդրանքով:

Մոլդովայում կողմնակից են անկախությանը

Մոլդովայի բնակիչների 55 տոկոսը անհրաժեշտ է համարում հանրապետության ապագային առնչվող հանրաքվեի անցկացումը: Դա է վկայում Մոլդովայի սոցիոլոգիայի ազգային ինստիտուտի անցկացրած սոցիոլոգիական հետազոտությունը: Հարցման յուրս մասնակիցներից մեկը դեմ է հանրաքվեին, սա սից մեկը որոշակի տեսակետ չունի: Ընդամենը մասնակիցների 67 տոկոսը հայտարարել է, թե հանրաքվեի ժամանակ կքվեարկեն Մոլդովայի անկախության օգտին, 19 տոկոսը՝ ԱՊՀ-ին անդամակցելու, 8 տոկոսը՝ Ռումինիայի հետ վերամիավորվելու օգտին: 75 տոկոսը գտնում է, որ Սնեգուրը հանդես է գալիս Մոլդովայի անկախության օգտին, 16 տոկոսը՝ ԱՊՀ-ին անդամակցելու օգտին: Հարցման մասնակիցների 87 տոկոսը կարծում է, որ Պրիդնեստրովիեն պետք է մտնի Մոլդովայի Հանրապետության կազմում, 7 տոկոսը առաջարկում է հրաժարվել այդ երջանից, հանրապետության իրավիճակից գոհ է 40 տոկոսը, դժգոհ է 46 տոկոսը:

Վոլսկին մասնավոր կապիտալի մասին

Արդյունաբերողների եւ ձեռնարկատերերի միության նախագահ Արկադի Վոլսկին գտնում է, որ առանց մասնավոր ներդրումների անհնար է վերականգնել Ռուսաստանի տնտեսությունը: Այդ մասին նա հայտարարել է հունվարի 16-ին «Քաղաքացիական դաշինք»-ի քաղխորհրդի մամուլի ասուլիսում: Սակայն, Վոլսկու կարծիքով, մասնավոր կապիտալն այդ քայլին կդիմի միայն Ռուսաստանի տնտեսության երեք խնդիրների լուծման դեպքում. քաղաքական անկայունությունից եւ բիզնեսի կառույցներից կապիտալի ապահովագրում, ինչպես նաեւ շահույթի դուրսբերման երաշխավորում: Այդ խնդիրը պարող է լուծվել ներկայումս Յուրի Պետրովի ղեկավարությամբ ստեղծվող Ռուսաստանի ապահովագրական կենտրոնի միջոցով, գտնում է Ա. Վոլսկին:

Լատվիայի խորհրդարանի պատգամավորը զրկվել է մանդատից

Լատվիայի խորհրդարանը չեղյալ է հայտարարել պատգամավոր Յանիս Ջինսարսի մանդատը, պատժելով նրան մեկուկես տարի ԳԽ նիստերից բացակայելու համար: Ի դեպ, քաղաքական պաշտոնը չի խանգարել Ջինսարսին ստանալ պատգամավորական աշխատավարձը: Չնայած որ Լատվիայի ԳԽ-ն արդեն կրճատվել է 24 մարդով, այնուամենայնիվ, քննության են պատրաստվում եւս 20-30 այդպիսի «գործեր»: Ազատ տեղերի ընտրությունները դեռեւս դեռ նշանակված չեն:

digitised by A.R.A.R.@

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԴԵՐԱՍԱՆԻ ՏԱՆԸ

կամ երբ կլցվի ֆրանսիացիների համբերության բաժակը

Հիշում եմ, թե անցած տարվա ընթացքում մեր պետական գործիչները քանի անգամ են հրճվանքով հայտարարել Հայաստանում բացվող դեսպանությունների մասին, քանի ժամերի առուլխներ ու ներկայացումներ են կազմակերպվել օտարերկրյա դիվանագետների պատվին, քանի անգամ են ի լուր ողջ աշխարհի հայտարարել, թե Հայաստանում իշխանությունները ստրատեգում են խաղաղությունը եւ երկիրը տանում ժողովրդավարական ուղով։

Անել ենք ու շարունակում ենք թմբկահարել, մինչդեռ ամենատարրական հարցերում դառնում ենք անզոր. կառավարությունը՝ անճարակ, մեր պատիվը՝ ոտնահարված։

Հայաստանում Ֆրանսիայի Հանրապետության դեսպանատան ստեղծման մասին արդեն կարելի է մի «տրակտատ» գրել, իսկ տարիներ անց հայ «փորձառու» դիվանագետները իրենց կրտսեր գործընկերներին կպատմեն «ֆրանսիական դեսպանության ստեղծման» ձախողված էջերի մասին։ Իսկ մենք այժմ միայն ցավով արձանագրում ենք եւ զգուշացնում մի ոտնահարել մեր պատիվը, պարոնայք։

Անձն ինչ սկսվեց այն օրից, երբ Ֆրանսիայի կառավարությունը «սխալվեց». նպատակահարմար գտավ Հայաստանում դեսպանություն հիմնել եւ այստեղ գործուղեց իր արտակարգ եւ լիազոր դեսպանին՝ տիկին Ֆրանս դը Արշինգին։ 1992 թ. մարտի 11-ին պաշտոնական նշանակում ստանալով, մեկ շաբաթ անց, մարտի 19-ին դեսպանը ժամանեց Երեւան։ Իր իսկ վկայությամբ, ժամանելուց մեկ ժամ անց Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարության բաժնի վարիչ Գրիգոր Բալայանը ներկայացրեց շենքի ընտրության տարբերակները։ Դեսպանը ծանոթացավ ցուցակում նշված կառույցներին, այցելեց դրանք եւ ընտրեց Թատերական գործիչների միության շենքը՝ Դերասանի տունը։

Եւ մինչ թատերական գործիչները ուշքի կգային եւ կփորձեին պաշտպանել իրենց [illegible] օջախը, Երեւան ժամանեց Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարարության պատվիրակություն, ստուգեց, ծանոթացավ շենքի պայմաններին եւ տվեց իր համաձայնությունը։ Այդժամ տիկին դը Արշինգը հանդիպեց նախկին պետնախարար Գրիգոր Աբեշյանին, որից հետո էլ հունիսի 20-ին պետնախարարի եւ Ֆրանսիայի արտգործնախարարության ներկայացուցչի միջեւ նախնական պայմանագիր կնքվեց, որն ըստ էության առաջին լուրջ պայմանավորվածությունն էր դեսպանատան շենքի առնչությամբ։

Սակայն շուտով բանակցությունների ու հանդիպումների շրջանակը լայնացավ։ Երկխոսքը դարձավ եռակողմ եւ ոչն. Աբեշյանին տրված դիմումների մեջ հայտնվեց Թատերական գործիչների միության վարչության անդամների առարկությունն այն մասին, որ իրենք դեմ են շենքի նման փոխանակմանը։ Թեեւ մինչ այդ կառավարության կողմից Միության նախագահ Խորեն Աբրահամյանին ուղղված մի փաստաթղթում վերջինս բավել էր, իր իսկ ասելով, մի սահմանափակ այն մասին, թե որեւէ առարկություն չունի եւ հաշվի առնելով երկու երկրների հարաբերությունները ու ֆրանսիական դեսպանության կարեւորությունը, այնուամենայնիվ, հույս ունի, որ այդ խնդիրն իր լուծումը կստանա Միության համար ընդունելի ձեւով։ Իսկ Միության անդամները հայտարարեցին, թե շենքը կոլեկտիվ սեփականություն է, եւ ոչ ոք այն չի կարող առուծախել, առավել եւս վաճառել առանց Միության համագումարի որոշման։

Մի խոսքով, եւ Աբրահամյանի ստորագրած փաստաթուղթը որպես հիմք ընդունելով, իսկ Միության անդամների պարզված դիմումն էլ պահելով, պրն. Աբեշյանի ախոփ-վում, կառավարությունը որոշեց Դերասանի տունը փոխանցել Հայաստանի արտգործնախարարության հաշվեկշռին, փոխարենը Միությանը հանձնել Պուշկինի 38 շենքը, վճարելով նաեւ տարբերությունը 27 հազար ռուբլի։

Հիմնվելով այս որոշման վրա, հոկտեմբերի 28-ին ստորագրվեց մի նոր եւ վերջնական փաստաթուղթ Ֆրանսիայի դեսպանի եւ Հայաստանի ԱԳՆ գործերի կառավարչի միջեւ, որից անմիջապես հետո, դեկտեմբեր ամսին Ֆրանսիան 11 մլն. ֆրանկ փոխանցեց Փարիզի բանկերից մեկում գտնվող Հայաստանի հաշվին, դրանով վճարելով դեսպանատան շենքի գինը եւ փաստորեն նաեւ հնարավորություն ստեղծելով, որպեսզի Հայաստանը կարողանա այդ գումարով Փարիզում դեսպանության շենք գնել։

Իրականում այդ փաստաթղթի համաձայն, նոյեմբերի 1-ին ֆրանսիացիները արդեն կարող էին «Հրազդան» հյուրանոցի 9-րդ հարկից վերջապես տեղափոխվել Դերասանի տուն, ինչը մինչեւ օրս էլ հեռու է թվում իրականանալուց։ Եւ ո՞րն է պատճառը։ Հարցրեք թատերական գործիչներին եւ նրանք միահամուռ կպատասխանեն. «Պուշկինի 38 շենքը՝ չկա ոչ մի «հարմարություն», առանց վերանորոգման կարիք ունի, իսկ Դերասանի տունը վերանորոգված, գեղեցիկ զարդաքանդակներով ու հարմարավետ դահլիճով, ռեստորանով ու ֆոտոլաբորատորիայով, իր ուրույն պատմական կոլորիտով, մի խոսքով, ամեն ինչով, նաեւ ըստ կահավորումով շենք է։

Ճիշտ է, Հայաստանի կառավարության գործերի կառավարչի պաշտոնակատար Հայկ Քոթանջյանն ասաց, թե կառավարությունը խոստացել է, որ իր վրա կվերցնի այդ շենքի վերանորոգման ծախսերը, իսկ մինչ այդ Միությանը կտրամադրի մի քանի սենյակներ, [illegible]։ Խորեն Աբրահամյանը վերանորոգումը եւ սենյակների հատկացումը համարեց բավականին անհույս ու հայտարարեց, թե օրը մի դեկլարատ է փոխվում կառավարությունում, ու ոչ մի երաշխիք չկա, որ նորեկ պաշտոնյաները չեն հրաժարվի շենքի վերանորոգումից։ «Որեւէ հանրապետությունում ոչ մի կարեւոր օբյեկտ չկա, մնացել է Պուշկինի 38-ի վերանորոգո՞ւմը։ Բացի այդ, կինոմիությունն արդեն 20 տարի սպասում է Պարոնյանի թատրոնի շինարարությանը, ո՞ւր մնաց, թե հիմա մեր Միության շենքը մի քանի ամսում վերանորոգեն»։ Այդպես մեկնաբանեց Միության նախագահը եւ արդեն իրենց [illegible] ավելացրեց, որ երբեք իրենց համաձայնությունը չեն տալու, որ ոչ մի լուրջ բանակցություն չեն ունեցել, որ «վերեւներում» նախօրոք հարցը լուծելով, բերել եւ պարտադրում են համաձայնել։

Իհարկե, զույգերը չխառնելու համար, ասենք, որ պրն. Քոթանջյանն առաջարկել է նաեւ այլ տարբերակ՝ տեղափոխվել Նորքում գտնվող Թատերական գործիչների միության նախկին շենքը, որը դեռ 1980 թ. փոխանակվել են ներկա Դերասանի տան հետ։ Բայց այստեղ էլ պարզվում է, անհամաձայնություններ կան։ Միության առաջին քարտուղար Ջուլիետա Ստեփանյանը շենքի տերը համարում է իրեն, իսկ Խորեն Աբրահամյանն ասում է, թե այդ մասին որեւէ լուրջ խոսակցություն չի եղել։

Այսօր Դերասանի տան 47 աշխատակիցներին մեղադրում են, որ նրանք աշխույժ չեն, միջոցառումներ չեն կազմակերպում, այլ խոսքով, նրանց ինչի՞ն է պետք այդ շենքը։ Նրանք էլ ապացուցում են հակառակը. նախ, ո՞վ է այս ծանր օրերին աշխույժ, կա՞ մեկը, որ ավելին է արել, քան իրենք, մինչդեռ նախկին ճգնաժամը եւ ննջարկանները եղել, եւ հանդիպումներ, ցուցահանդեսներ ու փառատոններ են կազմակերպվել, եղել են հյուրախաղեր։ Իսկ հիմա, ամեն օր մարդիկ գալիս են աշխատանքի եւ միմյանց հարցնում՝ ի՞նչ եղավ։ Մինչդեռ իրենք էլ մյուսներից լավ գիտեն, որ արդեն հաստատված է իրենց որոշումը. մարտին համաձայնեցին կանչկացնեն եւ բոլոր Միության 1700 անդամները վճռեն իրենց շենքի «կոլեկտիվ սեփականության» ճակատագիրը, այսինքն «մենք-ենք, մեր շենքը» եւ խնդիրը կլուծվի թատերական գործիչների խղճի մակարդակով։ Դրան կցուած մարդիկ նաեւ կառավարության «հոսանք խոստումները», երբ հիմա կա դրանք չեղած։ Փակուղիներ բացենք եւ առանց վարանելու ասենք, որ մեր դերասանները կարոտ են ֆրանսիական ֆրանկների եւ երբ դրանց փայլը [illegible] Դերասանի տան երկնակամարում, ապա Պուշկինի 38-ը դատարկ կմնա։ Բայց այդ մասին ոչ մի խոսք չի եղել, թեեւ Հայաստանի նախագահի օգնականներից մեկը [illegible] Խորեն Աբրահամյանին հավաստիացրել է, որ «[illegible] գումար» կստանան։

Իսկ առայժմ դերասանները պետք է որոշեն, Հայաստանում գտնվե՞ն Ֆրանսիայի դեսպանության շենք, թե ոչ։ Ֆրանսիացիների համար այլընտրանք չկա, եւ նրանք իրենց սկզբունքներից ու քայլերից ետ չեն հրաժարվում։ Եւ երբ [illegible], կդիմեն իրենց կառավարության միջամտությանը։ [illegible] Իսկ հարցազրույցում Խորեն Աբրահամյանի կարծիքով «այն կրքոտի [illegible] որոշում»։ Իսկական դիվանագետի պատասխան։

Մյուս կողմից, [illegible]

Ահա թե ինչու է Միության նախագահը մնացել երկու քարի արանքում. մի կողմից համբերատարության պատիվը, մյուս կողմից՝ Միությունը։

«Մի մասը մեղադրում են, թե ինչո՞ւ ես տալիս, մի մասն էլ ասում է՝ ինչո՞ւ չես տալիս»։ Այս է նախագահի խոստովանությունը։

Ամենազարմանալին այն է, որ այս ողջ պատմության մեջ Հայաստանի կառավարությունը հանդիսատեսի դերում է։ Մինչդեռ ոչ ֆրանսիացիներն են դերասանների դեմ, ոչ էլ դերասանները՝ նրանց։ Երկու կողմն էլ բավականին լավ են տրամադրված միմյանց նկատմամբ։ Բայց ինչ օգուտ, երբ հարցի գլխավոր տերը՝ կառավարությունը ձգձգում է եւ օրեցօր խորացնում հակասությունները, թեեւ տիկին դը Արշինգն ասաց, թե վարչապետ Խոսրով Հարությունյանը խոստացել էր մինչեւ անցած շաբաթվա վերջը կարգավորել այդ հարցը։ Ճիշտ է նաեւ, որ ներքին գործերին ու դատական մարմիններին երբեք թե չհաջողվի միջամտել այս եռակողմ մարաթոնին, բայց երբ օրերս Ֆրանսիայից ստացված դեսպանատան 8 տոննա բեռը այդպես էլ մնա «իր հանգրվանին սպասող», ապա ըստ երեւույթին ինչ-որ մեկը ստիպված կլինի ցրվել խմորին այլուր խառնել։ Եւ այն ժամանակ «ինչ-որ մեկը» հաստատապես կտուժի, այս անգամ արդեն մեծ հաշվով։

Զուր չէ, որ ֆրանսիական դեսպանատան աշխատակիցները զարմացած են մեր կառավարության անճարակությունից։ Իսկ դա ուրտեղի՞ց է գալիս՝ գործի չիմացությունից։

Ասացվում է այնպես, որ Ֆրանսիան ավելի է շահագրգռված Հայաստանում դեսպանություն բացելով, քան մենք։ Եւ երբ մեր երկրի մեջ նման վերաբերմունք ենք ցույց տալիս, ապա բոլորովին էլ անհավանական չի՛ թվում, որ նմանատիպ պատասխան ստանանք Փարիզում։ Այդ դեպքում Հայաստանի ժամանակավոր հավատարմատար Վահան Փափազյանին թերեւս մի քանի տարի չհաջողվի դուրս գալ իր փոքրիկ սենյակներից, մանավանդ, երբ նա էլ այնտեղ շարունակի վարել հայ համայնքի «փոքր կարեւոր» իր ֆաղատակտությունը։ Իսկ մենք համայնավարներից ժառանգած մեր բյուրոկրատական քաշքշուկով ու այս կամ այն մարդու [illegible] ձգձգելով, հարցի լուծումը թողնում ենք բախտի քմահաճույքին։ Մինչեւ ե՞րբ։

Այնժամ, մինչեւ որ ֆրանսիացիներն էլ սկսեն ամերիկացիների պես սենյակ առ սենյակ գրավել դեսպանատան շենքը։

Ճիշտ է, հիմնական սխալը թույլ է տրված հենց սկզբից, երբ ինչ-որ մեկն իր անգրագետ ճաշակի եւ մտքի եզակի փայլատակման պահին, առանց հետեւանքների մասին մտածելու, որոշել է մի ցուցակ կազմել եւ ընդգրկել մայրաքաղաքի կենտրոնում գտնվող գեղեցկատես կառույցները եւ դրանք առաջարկել օտարերկրյա դիվանագետներին։ Մենք ունեցինք միայն մի դեմք, կապված ֆրանսիական դեսպանատան հետ, բայց քանի՞ շենքեր են դեռ դուրս եկել այդ որոշմամբ, քանիսն անուն է «ծանոթի միջոցով» հանվել այդ ցուցակից, բողոքում ենք անցյալին։

Համանման մի պատմություն էլ շուտով կսկսվի Հայաստանի արտգործնախարարության շուրջ, քանի որ վերջինիս շենքն էլ խոստացել են Ռուսաստանի դեսպանությանը։ Դա նույնն է, երբ Մոսկվայում խոստանային Հայաստանին տալ Սմոլենսկայա հրապարակի Ռուսաստանի ԱԳՆ հսկայական շենքը։ Այնժամ հասկանալի կլիներ։ Իսկ մեզ մոտ փոխանակ հարցերը նախօրոք կարգավորեն, շենքն ազատեն, նախ խոստանում են, փաստաթղթեր ստորագրում եւ հետո միայն ամիսներ շարունակ փորձում վերաբնակեցնել շենքերի տերերին։ Պարզվում է, որ մեր դիվանագետներն էլ սեփական երկրում տեղ չունեն, «[illegible] են»։

Իսկ Ռուսաստանի դեսպանը համբերությամբ սպասում է, գիտակցաբար մոտենալով եւ հասկանալով մեր դժվարությունները։ Ֆրանսիացիները նույնպես հասկանում են, բայց ռուսների պես «ըմբռնումով» մոտենալու փորձը եւ կարիք չունեն, որովհետեւ ապրել ու ապրում են օրինապահ երկրում։ Միգուցե արդեն ուշացած, բայց նաեւ հետագայի համար անհրաժեշտ ենք առաջարկենք, որ հատկացվեն որոշակի հողատարածքներ եւ ամեն մի դեսպանություն կառուցի իր շենքը, իսկ երբ ցանկանում են գնել, ապա թող գործարքի մեջ մտնեն ոչ թե կառավարության, այլ սեփականատերերի հետ, եւ այդ դեպքում ոչ ոք չի տուժի։

Իսկ առայժմ մեր անճարակ եւ անհեռատես կառավարությունը շարունակում է խաղալ դերասանների ու դիվանագետների նյարդերի հետ, մինչեւ մեկն այդպես չդիմանա եւ զենքը ցած դնի ու դուրս գա խաղից։ Ու այնժամ մենք կգոչենք. «Կեցցե՛ կառավարությունը»։

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Ազգ
«Ազգ» թերթի համակարգչային ձեւավորումը կատարում է Apple® Macintosh®
Համակարգիչների տեխնիկական ուղղակի սպասարկում եւ [illegible], գովազդների, խորհրդանիշների, [illegible], տարբեր տեսակի [illegible] ձեւավորման պատվերներ, [illegible] 1200 եւ 2400 dpi խտությամբ։ Դիմելով մեզ, դուք կարող եք ձեռք բերել հայերենի ավտոմատ տողադարձ։
Դուք կկատարեք ձեր երեւակայածը բարձր մակարդակով։
Հասցեն. Երեւան, Հանրապետության 47, «Ազգ» թերթ. ☎ 56-18-41, 56-28-63

digitised by A.R.A.R.@

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԱՆՀԱՊԱՂ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆ Է ՈՒԶՈՒՄ ԲՈՍՆԻԱՅՈՒՄ

Բոսնիայի իսլամներին համերաշխություն ցուցաբերող ու Բալկաններում ավելի մեծ դերակատարություն ցանկացող թուրքերը ճնշում են գործադրում, որպեսզի արագ միջամտություն լինի Բոսնիա-Հերցեգովինայում: Թուրքիայի նախագահ Թուրգութ Օզալը ասաց, որ Մ. Նահանգները «զինվորական բոլոր կարողությունները» պիտի օգտագործեն Բոսնիայի պատերազմի դադարեցման, իսկ Թուրքիան եւ մյուս երկրները կցանկանային «խորհրդանշական» մասնակցություն ունենալ դաշնակիցների գործերում:

Իսլամական աշխարհի աջակցությամբ եւ Բոսնիա-Հերցեգովինայի հետ միասին Թուրքիային հաջողվել էր ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդից մի որոշում ստանալ, որով սերբերից պահանջվում էր դադարեցնել հարձակումները մինչեւ հունվարի 15-ը, հակառակ դեպքում անհրաժեշտ բոլոր միջոցառումները կկիրառվեն, ներառյալ զինվորականը: Հիմա որ այդ պայմանաժամը լրացել է, թուրքերը ճնշում են գործադրում նման միջոցառումների դիմելու կապակցությամբ: Թուրք դիվանագետները համոզված են, որ Իսլամական խորհրդաժողով կազմակերպությունը պաշտպանելու է Թուրքիայի պահանջը: Արտգործնախարար Հիքմեթ Չեթինը հայտարարեց, որ իսլամական աշխարհը կարող է նույնը օգտագործել, որպես Արեւմուտքի անգործությանը վերջ տալու միջոց: Իսլամական խորհրդաժողովի ընդհանուր քարտուղար Համիդ Ալգաբիդը ասաց, որ Բոսնիայում զինված միջամտությունն անհետաձգելի է:

Թուրքական կառավարությունը բոսնիական ճգնաժամի սկզբնական շրջանում «սահմանափակ զինվորական գործողություններ» էր պահանջում: Վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելը շարունակ կրկնում էր, թե սերբերի հարձակումների պայմաններում բանակցությունները որեւէ լուծման չեն հանգելու: Նա ավելացնում է, որ Արեւմուտքը անորոշությամբ հաջողեցրել է սերբերին, շարունակ հայտարարելով, որ Բոսնիա-Հերցեգովինայում զինվորական միջամտությունը կանխատեսելի չէ բազմաթիվ վտանգների առկայության պատճառով: Թուրքիան պաշտպանում էր միայնակ ուժերով սերբական թիրախների դեմ սահմանափակ հարվածները, որոնք, ըստ նրա, կստիպեին սերբերին դադարեցնելու հնարավոր ոտնձգություններն ու հարձակումները:

Թուրք դիվանագետների փորձերն այժմ նպատակաուղղված են միջազգային հանրության, մասնավորապես Մ. Նահանգներին ստիպել նման գործողությունների դիմելու: Նրանք իրենց զայրույթն են արտահայտում Արեւմուտքի կիրառած երկու չափանիշների քաղաքականության: Թուրք քաղաքագիտական պաշտոնյաների կարծիքով, քրիստոնյա Արեւմուտքը անտարբեր է իսլամ բնակչության տառապանքների հանդեպ, մի զգացում, որը սկսել է համակել նույնիսկ աշխարհիկ եւ զարգացած թուրքերին:

Բոսնիական ճգնաժամում Թուրքիայի գործուն դերակատարության ցանկությունը մասնակիորեն է բացատրվում իսլամական համերաշխությամբ, թեեւ երկիրը սահմանադրությամբ աշխարհիկ է, բայց հարեւան երկրների իսլամների սպանությունը ուժգին հակազդեցություն է առաջացնում:

Դեմիրելի կառավարությունը, որը Արեւմուտքին զգուշացնում էր անգործության դեպքում հնարավոր իսլամ արմատականության վերազարթոնքից, ուժեղ հասարակական ճնշման տակ է գտնվում: Նույնիսկ մի շարք կուսակցություններ կառավարությունից պահանջեցին միակողմանի ռազմական գործողություններ իսլամներին պաշտպանելու համար: Կառավարությունը սակայն հստակորեն արտահայտվեց առանձին չգործելու մասին: Արտգործնախարար Չեթինը ընդգծեց, որ տեխնիկական դժվարություններ կան զինվորական առանձին գործողությունների դեպքում. թուրքական ինքնաթիռները Հունաստանից եւ Բուլղարիայից թույլտվություն պետք է ունենան օդային սահմաններն օգտագործելիս, որը հավանաբար չի տրվելու նրանց, իսկ Թուրքիան առանձին գործելու դեպքում միջազգային քննադատության է ենթարկվելու: Չեթինն ասում է, որ Թուրքիան պետք է միջազգային համաձայնության հետ գործի:

Թուրքերը Բոսնիայի իսլամներով մտահոգ են նաեւ նրանց միջեւ պատմական եւ մշակութային կապերի պատճառով: Բոսնիայի իսլամները, որոնք Թուրքիայում հայտնի են բոշնակ անվանումով, էթնիկ սլավոններ են, որոնք հինգ դար առաջ Օսմանյան կայսրության ժամանակաշրջանում իսլամացել են եւ որոնք այն ժամանակվանից ի վեր մերձավորությունը կորցրել են թուրքերի հետ եւ հակառակը: Այսօր Թուրքիայում ապրում են ավելի քան երկու միլիոն բոսնիացիներ, որոնք Թուրքիա են եկել Բոսնիայից: Պոլսի մեծ արվարձաններից մեկը նույնիսկ Բոսնիա է կոչվում (Նոր Բոսնիա), որտեղ հիմնականում ապրում են բոսնիացիներ:

Բոսնիա-Հերցեգովինայի իրադարձությունները թուրքերի պատկերացմամբ պատերազմ է «իրենցից մեկի» դեմ: Եւ այն, որ այդ իրադարձությունները կատարվում են Թուրքիային շատ մոտիկ, Բալկաններում, Անկարայի համար հավելյալ պատճառ է հանձնառության: Թուրքիայում մտավախություն կա, որ պատերազմի ընդարձակումը կարող է ուրիշ հարեւանների նույնպես ստիպել միջամտելու, որը Բալկանները կվերածի համաեվրոպական հակամարտության թատերաբեմի:

Սակայն պատերազմի ավարտից հետո մնանում է այն գիտակցությունը, որ Թուրքիան պետք է վերածվի Բալկաններում, Կովկասում եւ Միջին Արեւելքում շրջանային ուժի եւ ղեկավարության:

ՍԱՄԻ ԿՈՀԵՆ
The Christian Science Monitor
Հունվար 12, 1993

Մամուլ

Բարդ երկընտրանք ամերիկացիների համար

Ընդլայնած ՄԱԿ-ի բազմազգ ուժերի ներկայությամբ, ս. թ. հունվարի 7-ին Մոգադիշույում կրկին փոխհրաձգություն բռնկվեց գեներալ Այդիդի եւ ժամանակավոր նախագահ Ալի Մահդի Մոհամեդի կողմնակիցների միջեւ: Այնտեղ պարեկություն անող ամերիկյան ջոկատները հայտնվեցին կրակի տակ: Այնուհետեւ նրանք «սանձման» լայնածավալ գործողություն ձեռնարկեցին եւ քաղաքի թաղամասերից մեկում հայտնաբերեցին խոշոր զինապահեստ:

Այս միջադեպերը տեղի ունեցան այն բանից հետո, երբ ամերիկյան զորքերի շտաբում արդեն խոսում էին առաջիկա շաբաթներին զորախմբերի դուրսբերումը սկսելու մասին, ինչպես նաեւ Միավորված ազգերի կազմակերպության գլխավոր քարտուղարի դեմ գեներալ Այդիդի կողմնակիցների կազմակերպած բողոքական ցույցերից հետո: Վերջինս լսել անգամ չի ուզում ՄԱԿ-ի խաղաղության ծրագրի մասին, քանզի դա երկիրը կդներ յուրօրինակ խնամակալության տակ, որը հակամարտ խմբավորումների ղեկավարներին կզրկի իրենց ունեցած իշխանությունից:

Եթովպիայի մայրաքաղաք Ադիս Աբեբայում սոմալիական խմբակցությունների միջեւ սկսված բանակցությունները պետք է հանգեցնեն ազգային հաշտության խորհրդաժողովին եւ արդյունքներին, որոնք ներկա իրավիճակում խիստ անհավանական են թվում: Այս իրադարձության սցենարն ավելի շուտ կարող է փոխարինվել մեկ ուրիշով. ամերիկյան ծովայինների հեռանալուց անմիջապես հետո խմբավորումները կվերսկսեն եղբայրասպան կռիվները:

Եւ ամերիկացիները մի օր կարող են կանգնել չափազանց բարդ երկընտրանքի առջեւ. կամ մեկնել եւ խեղճ երկիրը թողնել քաոսային վիճակում, կամ էլ մնալ երկար ամիսներ:

Լուրերի Հոսք

Ամերիկացիները հարվածել են Բաղդադին

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, հունվարի 17-ի երեկոյան ԱՄՆ-ի ռազմանավերի վրա տեղադրված թեւավոր հրթիռներով հրթիռակոծվել է Իրաքի մայրաքաղաք Բաղդադը: Ըստ ԱՄՆ-ի պաշտոնական մարմինների հաղորդագրության, Բաղդադի վրա արձակվել է 30 հրթիռ, որոնք ուղղված են եղել Խաղաֆում տեղադրված միջուկային կենտրոնների վրա: «Ազատություն» կայանը հաղորդում է, թե ամերիկյան օդանավերը չեն մասնակցել հարձակմանը: Ֆրանսիայի կառավարությունը հայտարարել է, որ սա սոսկ ամերիկյան նախաձեռնությամբ իրականացված գործողություն է, որին ֆրանսիացիները չեն մասնակցել: Սակայն Մեծ Բրիտանիան հաղորդել է, որ գործողության ծրագրավորմանը մասնակցել են բոլոր դաշնակիցները, իսկ դրա իրականացումը դրվել է ամերիկյան ուժերի վրա: Կայանները հաղորդում են, թե այս կապակցությամբ Թուրքիայի հեռուստատեսությամբ ելույթ է ունեցել վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելը, որը կոչ է արել Իրաքին անհապաղ կատարել ՄԱԿ-ի բոլոր որոշումները: Նա ասել է. «Իրաքը լիակատար պատասխանատվություն է կրել ծոցի պատերազմում եւ կշարունակի պատասխանատվություններ կրել, եթե անվերապահորեն չկատարի ՄԱԿ-ի բոլոր պահանջները»: Նույն օրը երեկոյան Իրաքի հեռուստատեսությամբ հանդես է եկել նաեւ Սադդամ Հուսեյնը, որը ամերիկյան հարձակումը որակել է իբրեւ «ամբողջովին ձախողված գործողություն»:

Իրաքի քրդերն անհանգստացած են

Ինչպես հաղորդում է BBC կայանը, Իրաքի հյուսիսը բնակեցնող քրդերի քաղաքական առաջնորդներն անհանգստացած են Բաղդադի վարչակարգի հնարավոր անկանխատեսելի գործողություններից: Նրանք կարծում են, թե Սադդամ Հուսեյնը ի պատասխան արեւմտյան օդուժի հասցրած հարվածների կարող է հարձակում գործել հյուսիսի քրդական տարածքների վրա, որպեսզի ցույց տա իր ժողովրդին, թե շարունակում է պահպանել հաղթողի կեցվածքը: Նրանք դիմել են Քրդստանի տարածքը վերահսկող արեւմտյան ուժերին, որպեսզի վերջիններս ավելի ուշադիր լինեն Իրաքի հնարավոր գործողությունների նկատմամբ: Օր առաջ կայանները հաղորդեցին, որ այդ տարածքներում իրաքյան կործանիչը գրոհել է ամերիկյան ռազմական ինքնաթիռը, որի հետեւանքով Իրաքը կորցրել է եւս մեկ ինքնաթիռ:

Հեքմաթյարը ռմբակոծում է Քաբուլը

Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» կայանը, Քաբուլի օդանավակայանում թռիչքի ժամանակ հրթիռային ռմբակոծության են ենթարկվել Քաբուլ-Դելի եւ Քաբուլ-Փեշավար ուղերթերը կատարող երկու մարդատար ինքնաթիռներ: Նույն օրը հրթիռակոծվել է նաեւ Աֆղանստանի նախագահի նստավայրը: Աֆղանական աղբյուրները հաղորդում են, որ դա «Հըզբ-ի Իսլամի» զինված կազմակերպության ղեկավար Գյուլբեդդին Հեքմաթյարի աջակիցների իրականացումն է, որն ընդդիմության մեջ է Քաբուլի ներկա վարչակարգի նկատմամբ:

Գերմանացիները կհասնե՞ն Երեւան

«Հիսուն տարի առաջ գերմանական բանակին չհաջողվեց հասնել մինչեւ Երեւան եւ Գյումրի, բայց այն այսօր կարող է դա անել, եթե Գերմանիայի օրենսդիրները հաստատեն իրենց երկրի զինված ուժերի իրավունքը՝ մասնակցելու միջազգային խաղաղարար ուժերի գործողություններին», այսպես է մեկնաբանում BBC կայանի թղթակիցը գերմանական Բունդեսթագում ընթացող սուր վիճաբանությունները Գերմանիայի բանակը իր սահմաններից դուրս գործողություններին մասնակից դարձնելու իրավունքի շուրջ: Միաժամանակ կայանը հաղորդում է, որ Գերմանիայում արդեն իսկ իրականացվում են հատուկ ջոկատների մարտական պատրաստության աշխատանքները:

Գիտություն

Սթրեսը եվ թմրամոլությունը

Սթրեսի հանդեպ ընկալունակությունը թմրամոլության կանխահակվածություն է ստեղծում. այս հետեւության են եկել Ֆրանսիայի բժշկական հետազոտությունների ազգային ինստիտուտի մի խումբ գիտնականներ Պիեռ Վինչենցո Պյացցայի ղեկավարությամբ: Սրանով են բացատրում մինչ օրս առեղծվածային թվացած այն տարբերությունները, թե ինչու որոշ մարդիկ թմրադեղի առաջին իսկ ընդունումից հետո արագ ուժեղ կախման մեջ են ընկնում, մինչդեռ շատերն ամիսներ եւ նույնիսկ տարիներ շարունակ թմրադեղ են օգտագործում լոկ շաբաթավերջին եւ միայն հետագայում կախման մեջ ընկնում:

Հետազոտողները թմրադեղի հանդեպ թուլության գործոնը բացահայտել են առնետների վրա փորձեր կատարելիս: Առնետներին վարժեցնում են իրենց մեջ ներարկել լծակը սեղմելով: Այդ նրանց ներարկվում են ամֆետամինի մի չափաբաժին: Թմրադեղի այդ առաջին ընդունումից հետո առնետների արձագանքը խիստ տարբեր է՝ լիակատար անտարբերությունից մինչեւ նոր չափաբաժինների շտապ ինքնաներարկումը:

Առնետների 50 տոկոսը շատ զգայուն է թմրադեղերի հանդեպ: Հաստատված է, որ հենց այդ կենդանիներն են, որ կենսաբանորեն եւ վարքագծի առումով ամենից ուժեղ են արձագանքում սթրեսին: Սթրեսին նվազ ենթակա առնետը թմրադեղ չի պահանջում, իսկ սթրեսի նկատմամբ շատ զգայուն առնետը թմրամոլ է դառնում, ասում են հետազոտողները: Հնարավոր է նույնիսկ, առավել ուժեղ ու տեւական սթրեսներ պատճառելով, թմրադեղերի հանդեպ անտարբեր առնետներին դարձնել դրա նկատմամբ շատ զգայուն:

Նույն երեւույթն է արձանագրվում, երբ կենդանու օրգանիզմում ավելացված է հորմոններից մեկի՝ կորտիկոստերոնի տոկոսը: Գիտնականների տվյալների համաձայն, կորտիկոստերոնը, որը սթրեսի նկատմամբ կենսաբանական հիմնական արձագանքներից մեկն է, մեծ դեր է խաղում թմրադեղերից կենդանու կախման մեջ:

Ուկրաինայի նախագահ Կրավչուկը Մոսկվայի հանդիպումների գլխավոր արդյունքն է համարել ստորագրված փաստաթղթերը, որոնք «հաստատում են լավ ավանդույթները եւ ամրապնդում Ուկրաինայի ու Ռուսաստանի հարաբերությունների իրական կայունը»: Կրավչուկն ընդգծել է, որ «երբեք եւ ոչ մի տեղ նախագահը, վարչապետը կամ մեկ ուրիշը չեն ասել, թե Ուկրաինան դուրս է գալիս ԱՊՀ-ից»: Սակայն, հայտարարել է նա, ԱՊՀ-ն չի համապատասխանում իր մեջ դրված հույսերին: Կրավչուկի կարծիքով, ԱՊՀ-ի կատարելագործումը պետք է տեղի ունենա «մեքենաներով ու միջոցներով, որոնք ուղի կհարթեն դեպի ապագա, դեպի անկախություն եւ ինքնավարություն»:

Վրաստան

Երկաթուղային դիվերսիաներ

Ինչպես «Ի-Ֆ»-ին հայտնեցին Վրաստանի երկաթուղայինների դեպարտամենտում, ուրբաթ երեկոյան աբխազ դիվերսանտները Թամիշ գյուղի մոտ պայթեցրել են երկաթուղային կամուրջը: Դեպքից դուրս է թռել էլեկտրաքարշը, մեքենավարը վիրավորվել է: Աբխազական աղբյուրները պնդում են, որ Օչամչիրայի շրջանում կործանել են վրացական բանակի համար բեռներով 20 վագոնանոց մի շարժակազմ: Գուդաուտայի տվյալներով, գնացքում մեծ քանակությամբ զենք ու զինամթերք է եղել: Թբիլիսիից հայտնել են նաեւ, որ շաբաթ օրը Օչամչիրայի մոտ պայթեցվել է երկաթգիծը, բայց մի քանի ժամից հաջողվել է վերականգնել այն:

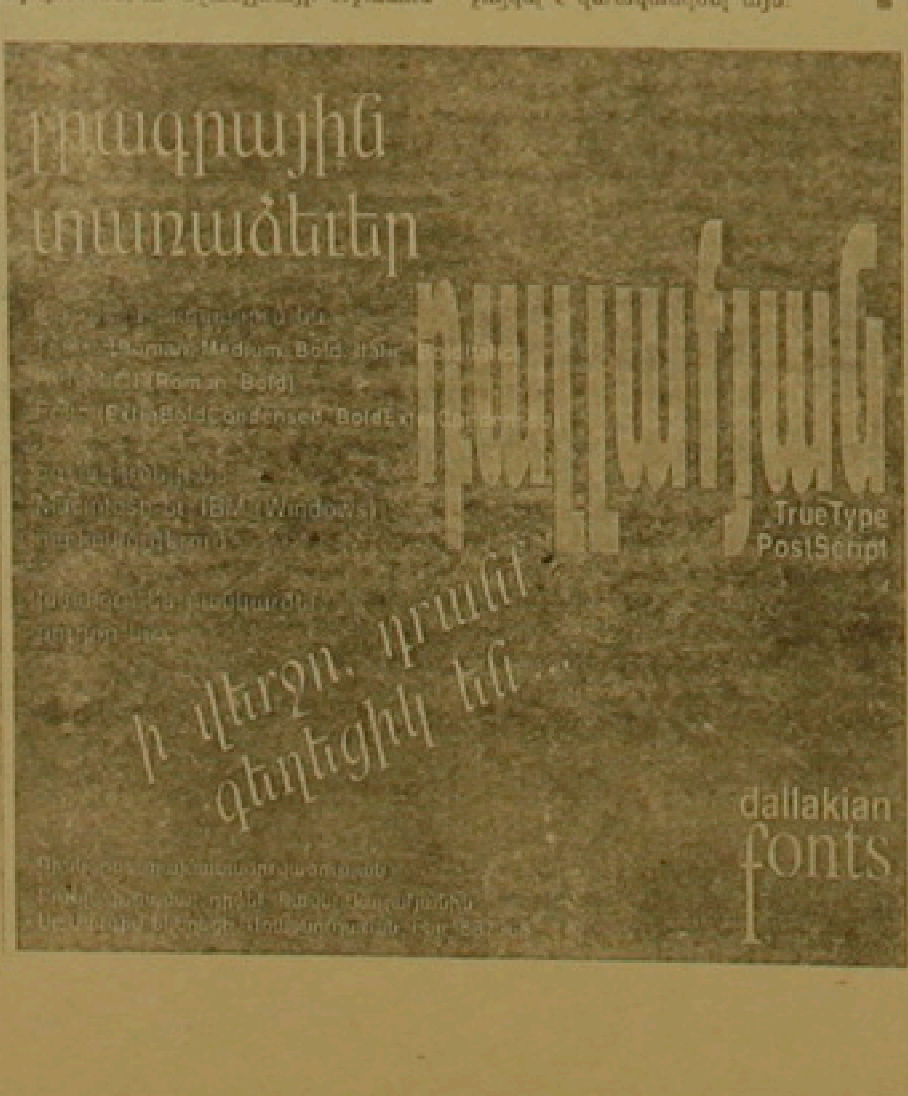

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Տղվարչելում դեկտեմբերի կեսից սովամահ են եղել 92 մարդ

Դեկտեմբերի կեսից շրջափակված աբխազական Տղվարչել քաղաքում արդեն սովամահ են եղել 92 մարդ, «ԻՖ»-ին հայտնեց Աբխազիայի Նախարարների խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ Լեոնիդ Լակերբայան: Նրա խոսքերով, դա այսօր Աբխազիայի կարեւորագույն խնդիրն է: Գուդաուտայում շրջափակված քաղաք ուղարկելու համար նախապատրաստել է 300 տոննա ալյուր, 10 տոննա շաքար, այլ մթերքներ: Սակայն հնարավոր չէ մթերքը հասցնել քաղաքին: Միակ հույսը Ռուսաստանն է, որը թերեւս կօգնի մարդասիրական միջանցք բացել:

Ենկորները լավ են սովորում

1980 թ. ԱՄՆ-ի դպրոցներում հետազոտողների անցկացրած մի հետազոտությունից պարզվել է, որ փոքրիկ ամերիկացիները մաթեմատիկայի բնագավառում ակնհայտորեն զիջում են ինչպես թայվանցի եւ ճապոնացի դասընկերներին: Տասը տարի անց նույն գիտնականները կրկին հետազոտություն անցկացրին այդ դպրոցներում: Արդյունքների տարբերությունը դարձյալ նույնքան զգալի է: Հետազոտողները դա բացատրում են նրանով, որ ամերիկացի ծնողները մեծ մասամբ կարծում են, թե իրենց զավակները դպրոցում բավարար չափով են պարապում, մինչդեռ մեծապես դժգոհ ասիացի ծնողներն իրենց երեխաներից անընդհատ ավելի մեծ փութաջանություն են պահանջում:

Տպավորիչ փաստարկներ

Մոնակոյի իշխանադուստր Ստեֆանի դը Մոնակոյի կյանքի ընկեր Դանիել Դյուկրյուեն այս անգամ չի բանտարկվի: Բայց նրա դատական հոգսերը շատանում են: Դեկտեմբերի կեսերին նա դատապարտվել է 15-օրյա պայմանական բանտարկության եւ 4000 ֆրանկ տուգանքի: Օրերս նա երեք ամսով զրկվեց վարորդական իրավունքից: Դանիել Դյուկրյուեն դաժանորեն բռնցքահարել էր երկու ավտոմոբիլիստների՝ բժշկի եւ հովվի: «Իմ պաշտպանյալը Մոնակոյի նախկին ոստիկան է, ինչը ենթադրում է անվիճարկելի բարոյականություն», դատարանում ասաց նրա փաստաբանը: Այս տպավորիչ փաստարկի շնորհիվ Դանիելն ազատվեց գլխավոր փաստաբանի պահանջած հինգամսյա պայմանական բանտարկությունից:

Մանեկենները եւս կատարյալ չեն

Խանութների ցուցափեղկերում դրված մանեկենների տվյալների տեր կանայք դաշտան չէին ունենա, պնդում են մի խումբ ֆինն հետազոտողներ: Վերջին տասնամյակների ընթացքում ցուցափեղկերի մանեկեններն ավելի ու ավելի բարալիկ են դարձել: Հետազոտողների հաշվարկների համաձայն, որոնք այդ մանեկեններին համեմատել են բարձրահասակ եւ նրբիրան ուսանողուհիների հետ, կենդանության դեպքում դրանց ճարպազանգվածը դաշտան ունենալու համար կնոջն անհրաժեշտ զանգվածից զգալիորեն պակաս կլիներ (կանոնավոր դաշտանի համար ճարպազանգվածը պետք է կազմի կնոջ քաշի առնվազն 17-22 տոկոսը): Մինչդեռ 50-ական թթ. մանեկեններն ունեին իդեալական «ենթադրյալ ճարպազանգված»: Գիտնականներին մտահոգում է այն, որ Բարբիի նման հայտնի մանեկենների կերպարը կարող է աղջիկներին դրդել նրանց նմանվելու ձգտելով դիմել սննդի ծայրահեղ սահմանափակումների:

Թերահավատություն

Ֆրանսիայի որոշ պատասխանատուներ թերահավատորեն են ընկալել ֆրանսախոս երկրների 1994 թ. գագաթաժողովը Վիետնամում անցկացնելու Հանոյի առաջարկությունը: Նրանք ասում են, թե վիետնամցիները Ֆրանսիայի հանդեպ հետաքրքրություն են դրսեւորում միայն վարկեր ստանալիս, մինչդեռ իրենց երկրում առաջնային է դառնում անգլերենը: Օրինակ, «Էր Վիետնամ» ավիաընկերությունն այժմ կոչվում է «Վիետնամ էյրլայնզ»:

Մշակույթ

Կախված սրտի աղոթքները

Որքան էլ ասվի, թե վերջին շրջանում մեզ մոտ գրքեր լույս չեն տեսնում կամ դրանց մեջ գրեթե չկան արժեքավորները, իհարկե, այդպես չէ: Ե՛ւ գրքեր են լույս տեսնում, ե՛ւ քիչ չեն դրանց մեջ այնպիսիք, որոնց մասին արժե բարձրաձայն խոսել:

Ձեռքիս է «Նաիրի» հրատարակչության վերջերս լույս ընծայած բանաստեղծական գրքույկներից մեկը՝ Ժաննա Հակոբյանի «Սիրո աղոթքներ» ժողովածուն: Դասական դիմագծերով հրապուրիչ այս հայուհուն ավելի շատ ճանաչում էի գիտության աշխարհից: Լինելով բանասեր եւ ավարտելով Ստեփանակերտի մանկավարժական ինստիտուտը, նա ուսուցչություն է արել Ասկերանի միջնակարգ դպրոցում, ապա տեղափոխվել Երեւան՝ խորանալու գրականագիտության մեջ: Գիտական թեզը պաշտպանելուն զուգընթաց եւ միշտ, ինչպես հետո պարզվեց, նա ստեղծագործել է, գրել բանաստեղծություններ: Ու թեեւ ներկայացվող ժողովածուն առաջինն է բանաստեղծուհու կյանքում, բայց նրա գործերը առանձին-առանձին եւ շարքերով տպագրվել են Արցախի եւ Հայաստանի գրական մամուլում: Երկար սպասելով իր այս գրքին, որ տարիներ շարունակ անտեր մնում էր «Նաիրի» հրատարակչության զզրոցներում, հեղինակը որոշեց սեփական ծախսերով լույս աշխարհ հանել այն: Եւ ընթերցողը բազմազան գրքերի ու գրքույկների խայտաբղետության մեջ ընտրեց նաեւ այս գիրքը եւ չսխալվեց: Բանաստեղծուհին կաշառեց նրան իր հորդացող զգացմունքների ազնվությամբ եւ անմիջականությամբ: Սիրո մասին բազում հատորներ կարդացած ընթերցողը դեն չնետեց այն, գտավ այնտեղ տողեր ու պատկերներ, որոնք թարմ էին ու աղրված:

Թեեւ Ղարաբաղի դուստրն այստեղ բանաստեղծություններ ունի նվիրված հայրենի եզերքին եւ նրա գեղեցկություններին, բայց նա հիմնականում գրում է մարդկային նրբագույն զգացմունքի՝ սիրո մասին: Նրա սերը, ինչպես Իսահակյանը կասեր, «փորձ ունի»: Բանաստեղծությունից բացվում են սրա ծալ-ծալ էջերը՝ սիրո սպասում ու սիրո կարոտ, մերժված ու հալածված սեր եւ դրան հաջորդած բախտորոշ տխրություն ու լուռ մենակություն: Բնությունը, ողջ աշխարհը, ամեն-ամեն ինչ այս գրքույկում սիրով են շնչում: Ինչի նայում է բանաստեղծուհին, տեսնում ու գնահատում է սիրահարի աչքով եւ աչքերով: Նշելին այն է, որ շատ-շատերի կողմից երգված ու թերեւս նաեւ այդ պատճառով մասամբ գունաթափված այս զգացմունքն այստեղ ստացել է նոր գույն ու երանգ, հանդես եկել պատկերային նոր հանդերձավորմամբ: Որպես դրա արդյունք հավաստում ես գրածի անկեղծությանը, այլապես այն չէր տանի քեզ իր հետ, մի շնչով չէիր կարդա ողջ ժողովածուն:

«Ներկա օրերին այլ ի՞նչ քնար», ժամանակին հարց է տվել ու միաժամանակ պատասխանել հայոց բանաստեղծը: Բանն էլ հենց այն է, որ կյանքն իրենն է պահանջում ու վերցնում: «Սիրո աղոթքներ» գիրքը կարողանում է գեթ մի պահ կտրել ընթերցողին օրվա տագնապալի անցուդարձից եւ տանել մաքուր զգացմունքների ոգեղեն աշխարհը, սիրո լուսեղեն տիրույթը: Բանաստեղծությունների քնարական հերոսը, հանձնված «անառագաստ հույզերի նավին», կարոտի կրակներ է փնտրել եւ այդ ճանապարհին հաճախ է ապավինել սրտի ձայնին ու սայթաքել: Սակայն անխոնջ է նրա հոգին, խրոխտ՝ ցավի դիմաց, այն վառ գիտի պահել հավատի խունկը: Որքան էլ չարակամ է ճակատագիրը, դարձյալ, ինչպես բանաստեղծուհին է գրում, «արցունքներն իմ ծիծաղել գիտեն»:

Հետաքրքրական են մոր ու աղջկա զրույցների բանաստեղծական անդրադարձումները: Մոր խորհուրդներին ու խրատներին ունկնդիր՝ աղջիկն ապրում է բոլորովին այլ՝ «իր» մոլորակում, հասնում իր ճշմարտությանը:

Կարդալով այս գիրքը, ակամայից հաղորդվում ես նաեւ ղարաբաղցու բնավորության ինչ-ինչ գծերի: Նրանք այնպիսին են լեռների զավակնե՛րը, անզիջում են իրենց սիրո մեջ առ հայրենիք լինի այն, թե դեպի սիրած էակը: Թե սիրում են նրանք, սիրում են հոգու ողջ կարողությամբ՝ չընդունելով ոչինչ «կիսատ-պռատ»:

Ո՞ւմ է հաճելի
Տեսնել նկարչի
Մի կիսատ կտավ,
Կամ լսել երգչից
Կիսատ մեղեդի,
Կամ դարբնոցի
Կողքով անցնելիս
Ունկնդրել մուրճի
Մի կիսատ հարված:

Նրանց բոլորի, նաեւ բանաստեղծուհու համար անհասկանալի է «կիսասիրելիս» համամանդամ բառը, երբ կա «Միա՜յն... սիրելի՜ս»:

Արժե ընթերցել երիտասարդ բանաստեղծուհի Ժաննա Հակոբյանի սիրո այս հիշատակարանը, որ կարող է յուրատեսակ «աղոթագիրք» դառնալ շատ սիրահարների համար:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՆԻԿՅԱՆ

Կյանք

82 տարեկան տավղահարուհին

82-ամյա Ալիս Շալիֆոն Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների ամենահայտնի տավղահարուհին է: Միայն քառասուներեք տարի նա նվագել է Քլիվլենդի սիմֆոնիկ նվագախմբում, վաթսուն տարի տավիղ նվագել է սովորեցրել իր սաներին, իսկ 1961-ից սկսած միայն մեկ հոգով ներկայացնում է մի ողջ երաժշտական ֆակուլտետ Քամդենի «Սամմըր հարփ քոլոնի» ոչ կոմերցիոն վարժարանում: Նրա դուստր Ալիս Ռայդաուտը այսպես է գրում իր մոր մասին. «Նա կարող է արդեն քիչ աշխատել, ընտրել ամենաօժտված աշակերտների եւ նրանց դասավանդել մեծ գումարով: Բայց նա ուզում է նվագել սովորեցնել բոլոր ցանկացողներին»: Շալիֆոյի ստեղծագործական երկարակեցության գաղտնիքը ավելի քան պարզ է. «Ես անում եմ այն, ինչ սիրում եմ, բացատրում է նա, անհնար կլիներ զբաղվել մի բանով, որը քեզ հաճույք չի պատճառում»: ■

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Վլադիմիր Հակոբյանը սկսում է հաղթանակով

Հոլանդիայի Վեյկան Զեե քաղաքում սկսվեց շախմատային աշխարհում «Հոոգովեն» անունով հայտնի ավանդական խոշոր 55-րդ միջազգային փառատոնը, որին մասնակցում էին նաեւ երկու հայ գրոսմայստերներ: Վլադիմիր Հակոբյանին կազմակերպիչները հրավիրել են գլխավոր մրցաշարին, այնպիսի հանրաճանաչ շախմատիստների հետ միասին, ինչպիսիք են Կորչնոյը (Շվեյցարիա), Ադամսը, Հոջսոնը (Անգլիա), Քրիստիանսենը, Վոլֆը (ԱՄՆ), Նիկոլիչը (Բոսնիա եւ Հերցոգովինա), Վան դեր Վիլը, Վան Դեր Ստերենը (Հոլանդիա), Տուկմակովը (Ուկրաինա), Օլը (Էստոնիա), Լոբրոնը (Գերմանիա), Ազմայպարաշվիլին (Վրաստան): Իսկ Սմբատ Լպուտյանը խաղում է զուգահեռ անցկացվող «շվեյցարական» մրցաշարում, որի մասնակիցների մեջ եւս բազմաթիվ գրոսմայստերներ կան:

Փառատոնի համակարգը բավականին յուրօրինակ է: Գլխավոր մրցաշարի մեկնարկում անհաջողության մատնված շախմատիստները պայքարը կշարունակեն զուգահեռ մրցապայքարում, իսկ լավագույնների հետ մարզական վեճը կշարունակեն աշխարհի մի շարք առավել նշանավոր գրոսմայստերներ, մասնավորապես՝ Անատոլի Կարպովը:

Հակոբյանը հաջող սկսեց այս կարեւոր քննությունը՝ առաջին տուրում պարտության մատնելով հոլանդացի Ֆրիսո Նեյբուրին: ■

Շորթը տիրում է նախաձեռնությանը

Շախմատի աշխարհի առաջնության Շորթ-Թիմման հավակնորդների մրցամարտում իրավիճակը կտրուկ փոխվեց: Ինչպես հայտնի է, Շորթն անհաջող սկսեց մրցամարտը, 2-րդ պարտիայում զիջելով մրցակցին, բայց ահա 3-րդ եւ 4-րդ պարտիաներում հետեւեցին անգլիացի գրոսմայստերի հաղթանակները: 5-րդն ավարտվեց ոչ-ոքի եւ հիմա արդեն 3:2 հաշվով առջեւում է Շորթը, որին էլ մասնագետներից շատերն այդ մրցամարտում նախապատվություն են տալիս:

Շորթ–Թիմման

2-րդ պարտիա

Իսպանական պարտիա

1. e4 e5 2. ձf3 ձc6 3. փb5 a6 4. փa4 ձf6 5. 0-0 փe7 6. նe1 b5 7. փb3 d6 8. c3 0-0 9. h3 փb7 10. d4 նe8 11. ձbd2 փf8 12. փc2 ձb8 13. a4 ձbd7 14. փd3 c6 15. b3 g6 16. թc2 փg7 17. փb2 թc7 18. նad1 նac8 19. թb1 ձh5 20. փf1 ba 21. ba d5 22. թa2 նcd8 23. նc1 փh6 24. ed cd 25. c4 e4 26. cd թf4 27. նb1 ef 28. ն:e8+ ն:e8 29. ձ:f3 թf5 30. փc4 ձf4 31. փc1 փ:d5 32. փ:d5 ձ:d5, սպիտակները հանձնվեցին:

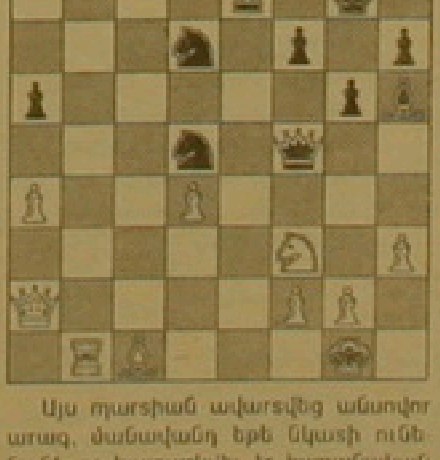

Այս պարտիան ավարտվեց անսովոր արագ, մասնավանդ եթե նկատի ունենանք, որ խաղարկվել էր իսպանականի պարտիայի հանրահայտ տարբերակներից մեկը, որտեղ մոտավորապես մինչեւ 20-րդ քայլի սահմաններն ամեն ինչ վաղուց հայտնի է, եւ իսկական պայքարն սկսվում է միայն դրանից հետո: Շորթին դավաճանեց տակտիկական «հոտառությունը», եւ նա նյութական կորուստներ կրեց:

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏԻԿՆԵՐԸ ՀԱՆԴԵՍ ԿԳԱՆ ԹԵՀՐԱՆՈՒՄ

Ինչպես պատմեց Հայաստանի սպորտվարչության բռնցքամարտի պատասխանատու Կառլոս Զանեդանը, Իրանի Իսլամական Հեղափոխության տարեդարձին նվիրված հերթական մարզական փառատոնի ծրագրով բռնցքամարտի մրցաշարը տեղի է ունենալու Թեհրանում եւ սկսվելու է փետրվարի 9-ին: Նախորդ փառատոնին մասնակցել էին կաշվե ձեռնոցի հայաստանցի 8 վարպետներ, որոնցից 4-ը տուն էին վերադարձել չեմպիոնի տիտղոսով: Այս անգամ Հայաստանի հավաքականն Իրան կմեկնի իր մարտական կազմով՝ 12 բռնցքամարտիկներով:

Մինչ այդ մեր հավաքականը մտադրություն ունի մասնակցել Նովո-Վորոնեժում հունվարի 22-ին սկսվելիք Ռուսաստանի բռնցքամարտի ֆեդերացիայի մրցանակների խաղարկության մրցաշարին, որը փաստորեն կփոխարինի նախկին ԽՍՀՄ առաջնությանը: Այդ մրցաշարը մարզական առումով անչափ օգտակար կլինի մեր բռնցքամարտիկների համար: Ռուսաստանի բռնցքամարտի ֆեդերացիան հրավերներ է ուղարկել նախկին ԽՍՀՄ բոլոր հանրապետությունների ֆեդերացիաներին: ■

Թենիս

Աղասու բացակայությամբ

Ավստրալիայի բաց առաջնությունը Ուիմբլդոնի մրցաշարի եւ ԱՄՆ-ի ու Ֆրանսիայի բաց առաջնությունների հետ միասին համարվում է «Մեծ սաղավարտ»-ի ծրագրի մեջ մտնող թենիսի աշխարհի 4 խոշորագույն մրցաշարերից մեկը: Արդեն մեկնարկած այս երկրի հերթական առաջնության մրցանակային հիմնադրամը դարձյալ պատկառելի գումար է՝ 5 միլիոն դոլլար:

Եւ պատահական չէ, որ ասպարեզ են դուրս եկել աշխարհի գրեթե բոլոր ուժեղագույն թենիսիստները՝ առաջին եւ երկրորդ ռակետների՝ Ջիմ Կուրյեի եւ Ստեֆան Էդբերգի գլխավորությամբ:

Լավագույն տասնյակ մտնող թենիսիստներից բացակայում են միայն հարավսլավացի Գորան Իվանիշեւիչը, որն անհաջողության մատնվեց նախնական մրցումներում եւ մեր հայրենակից Անդրե Աղասին, որը հիվանդացել է բրոնխիտով: ■

Ֆուտբոլ

Հաղթում է «Բավարիա»ն

Մինի ֆուտբոլի միջազգային մրցաշարում հաղթող ճանաչվեց Մյունխենի «Բավարիա»-ն, որը եզրափակիչում 4:2 հաշվով հաղթեց գերմանական մեկ այլ թիմի՝ «Գերտա»-ին: Վերջինս կիսաեզրափակիչում առավելության էր հասել Մոսկվայի «Սպարտակ»-ի նկատմամբ, որն իր հերթին 3-րդ տեղի համար պայքարում 7:4 հաշվով հաղթեց Լեւերկուզենի «Բայեր» թիմին: ■

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Անկարա

ԴԵՄԻՐԵԼՆ ԱՅՍՕՐ ԴԱՄԱՍԿՈՍՈՒՄ

Անկարայից Ֆրանս պրես լրատու գործակալությունը հաղորդում է, թե Թուրքիայի վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելն այսօր, երեքշաբթի, պաշտոնական երկօրյա այցով ժամանելու է Դամասկոս: Այցի ընթացքում քննարկվելու են հարեւան երկու երկրներին վերաբերող բոլոր հարցերը: Ֆրանս պրեսի թղթակցին հայտնել է թուրքական կառավարական մի աղբյուր, ավելացնելով, թե «Թուրքիան եւ Սիրիան լավ հարաբերություններ ունեն իրար հետ եւ թուրքական կողմը կարեւորություն է ընծայում Դեմիրելի այս այցին, որը հանդիսանում է առաջինը 1993 թ.»: Ըստ նույն աղբյուրի, Սիրիան նույնպես կարեւորություն է ընծայում Թուրքիայի հետ իր հարաբերություններին:

Դեմիրելի այցը հաջորդում է անցյալ ամիսին եւ օգոստոսին հաջորդաբար Թուրքիայի ներքին գործնախարար Իսմեթ Սեզգինի եւ արտգործնախարար Հիքմեթ Չեթինի Դամասկոս կատարած, ինչպես նաեւ սեպտեմբերին Սիրիայի ներքին գործերի նախարար Մոհամադ Հարբայի Անկարա կատարած այցերին: Անցյալ տարվա ընթացքում Սիրիայի արտգործնախարար Ֆարուկ ալ Շարաան երկու առիթներով Անկարայում հանդիպել էր Թուրքիայի իր պաշտոնակցի հետ, քուրդ անջատողականների «ահաբեկչությունների» դեմ պայքարելու եւ Թուրքիա-Սիրիա-Իրան եռակողմ խորհրդակցությունների շրջանակներում:

1982 թ. սկսած բազմաթիվ պայմանագրեր են կնքվել Անկարայի ու Դամասկոսի միջեւ, հատկապես Եփրատ գետի ջրերի օգտագործման շուրջ: Ըստ այդ համաձայնությունների, Թուրքիան դեպի Սիրիա եւ այնտեղից Իրաք հոսող այդ ջրերից իր հարավային հարեւանին է տրամադրում վայրկյանում 500 խմ, ինչը չի բավականացնում Սիրիային, որ տառապում է էլեկտրականության պակասից: Մեկնաբանների կարծիքով, ավելի մեծ քանակով ջուր բաց թողնելու համար Թուրքիան Սիրիայի առաջ պայման է դնում «ավելի ակտիվ» մասնակցություն ունենալու քրդական PKK-ի «ահաբեկչական գործունեությունը» ճնշելու գործում: ■

Վաշինգտոն

Միջին Արեւելքը սպասելու է Քլինթոնի դիրքորոշմանը

BBC կայանը անդրադառնալով Միջին Արեւելքում խաղաղ կարգավորման բանակցությունների առաջացին, նշում է, թե շատ բան կախված է լինելու Վաշինգտոնի նոր վարչակարգի դիրքորոշումից, իսկ ավելի ճիշտ նրա անկողմնակալության աստիճանից: Կայանը հիշեցնում է, որ նախագահական ընտրություններում Ջորջ Բուշի պարտությունը Իսրայելում ընդունվեց մեծ գոհունակությամբ, քանզի նա հետեւողականորեն կախման մեջ էր դնում 10 միլիարդ դոլարի ամերիկյան օգնության հատկացումը արաբական տարածքներում հրեական բնակավայրերի կառուցման դադարեցումից: Իսկ Բիլ Քլինթոնն իր նախընտրական ելույթներում բազմամարդ հրեական համայնքի քվեները շահելու համար հանդես է եկել խիստ իսրայելամետ շատ խոստումներով, այդ թվում նաեւ խոստացել է ճանաչել Երուսաղեմն իբրեւ Իսրայելի պաշտոնական մայրաքաղաք, ինչը բնականաբար կարող է բացասաբար ազդել արաբների տրամադրության եւ բանակցությունների ողջ ընթացքի վրա:

Այս կապակցությամբ BBC կայանի վաշինգտոնյան թղթակիցը դիմել է ԱՄՆ-ում Եգիպտոսի դեսպանին, որը պատասխանել է. «ԱՄՆ-ի բոլոր նոր վարչակարգերն ի սկզբանե իսրայելամետ տրամադրվածություն են ունենում եւ արաբական դիվանագիտության խնդիրն է հակառակում համոզել նրանց»: Կայանը հաղորդում է նաեւ, թե Եգիպտոսի արտգործնախարար Օմար Մուսան չնախատեսված այցելություն է կատարել Իսրայել, վտարված պաղեստինցիների ճակատագրի շուրջ դիրքորոշումները հստակեցնելու համար: Նախապես Օմար Մուսան եւ Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքն այցելել էին Դամասկոս, ուր հանդիպել էին նախագահ Հաֆեզ Ասադի հետ, որի արդյունքների մասին այժմ կտեղեկացվի նաեւ վարչապետ Ռաբինին: ■

Հս. Օսիա

Հնարավոր նոր բախումներ

Հյուսիսային Օսիայի Պրիգորոդնի շրջան վերադարձող ինգուշ եւ օս փախստականների միջեւ բախումներն անխուսափելի են,- «Ի-Ֆ»-ին տված հարցազրույցում հայտարարել է Հյուսիսային Օսիայի խորհրդարանի նախագահ Ախսարբեկ Գալազովը: Փախստականների մշտական բնակության վայրեր վերադառնալու կարգի ու ժամկետների մասին նշվել է շաբաթ օրը Կիսլովոդսկում կայացած հյուսիսկովկասյան հանրապետությունների ղեկավարների հանդիպման ժամանակ: Նույն օրը ինգուշ եւ օս հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները պայմանավորվել են օս-ինգուշական հակամարտության կարգավորման միջոցների մասին: Գալազովը հայտնել է, թե ներկա դրությամբ գրանցված են 62650 ինգուշ, 6940 օս փախստականներ: ■

Սեւաստոպոլ

Հակաուկրաինական հանրահավաք

Կիրակի օրը Սեւաստոպոլում Սեւծովյան նավատորմի բազայում կայացած հակաուկրաինական հանրահավաքին մասնակցում էին ավելի քան 10 հազար մարդ: Հանրահավաքը կազմակերպել էին Ղրիմի անկախ պետականության եւ Ղրիմը Ռուսաստանին միացնելու ջատագով քաղաքական կուսակցությունները Ազգային փրկության ճակատ, «Ղրիմի Հանրապետության» շարժումը: Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի ղեկավարներին եւ ժողովրդին ուղղված հանրահավաքի ընդունած դիմումում նշված է, որ «Ուկրաինայի արդի ղեկավարությունը երկրում ազգային ֆաշիզմ է սերմանում, նրա քաղաքականությունը հասցրել է սոցիալական պայթյունի»: Հանրահավաքը Ուկրաինայի նախագահից պահանջեց իր ներկայացուցչին Ղրիմից ետ կանչել, անցկացնել Ղրիմի անկախության հանրաքվե: ■

Լուրերի Հոսք

Զգուշավորություն

Գերմանիայի իշխանությունները երկրի հեռագրական հաստատություններին գաղտնաբար նախազգուշացրել են Սիրիայի պաշտպանության նախարարությանն ենթակա գիտական ուղղման կենտրոնի հետ հնարավոր կապերի հաստատումից: Կասկածներ կան, թե վերջինս հետաքրքրվում է քիմիական, մանրէաբանական եւ ծխաքանակային (բալիստիկ) ռազմական ծրագրերով:

Վճարովի գետնուղի

1993 թ. հոկտեմբերից Մարսելում կգործի Պրադո-Կարենաժ գետնուղին, որն ավտոբուսներին թույլ կտա քաղաքի կենտրոնը հասնել երեք րոպեում: Գետնուղի մտնելու վարձը կկազմի 13 ֆրանկ:

Մաֆիան բարգավաճում է

Իտալական մաֆիան շատ գործունյա է Չեխիայում, որտեղ ներդրումներ է կատարում իր փողերը շրջանառության մեջ դնելու նպատակով, հավաստել է սննդարդյունաբերության բնագավառի ֆրանսիացի գործարարներից մեկը: Ըստ երեւույթին, նույն բանն է կատարվում նաեւ Հունգարիայում:

Երբ իրազեկությունը հանցանք է

Իսլամականների կողմից Լաղուաթ ավանում հինգ ոստիկանների սպանությունը մամուլի պաշտոնական գործակալությունից 24 ժամ առաջ հրապարակած լինելու համար են բանտարկվել Ալժիրի «Ալ Վաթան» թերթի 6 լրագրողներ: Անվտանգության գործերին առնչվող լրատվությունն այսուհետեւ ենթարկվելու է ներքին գործնախարարության գրաքննությանը:

Իսրայելը փորձում է տարհամոզել

Իսրայելը փորձում է Հյուսիսային Կորեային համոզել, որ վերջինս բալիստիկայի բնագավառում այլեւս չգործակցի Սիրիայի եւ Իրանի հետ: Տեղեկություններ կան, որ Իսրայելը Կորեային ֆինանսական հատուցում է առաջարկել: Սակայն դիվանագիտական այդ քայլերի արդյունքները մնում են անորոշ:

Կանայք շատ են ծխում

Ֆրանսիայում տղամարդիկ ավելի ու ավելի քիչ են ծխում, կանայք՝ ընդհակառակը: Իսկ 16-18 տարեկանների մեջ ծխող աղջիկները տոկոսային հարաբերակցությամբ նույնիսկ գերազանցում են տղաներին (համապատասխանաբար 20 տոկոս եւ 15 տոկոս):

Հրշեջներն ավտոբուսում

Օրերս Բրազավիլում իրենց մեքենաների համար բենզին գնելու դրամ չունեցող հրշեջները շտապ կանչից հետո ստիպված են եղել իրենց հանդերձանքով ավտոբուս նստել:

Կուշների մարդասիրական միջնորդությունը

Ֆրանսիայի առողջապահության նախարար Բեռնար Կուշների միջնորդությամբ Սարաեւոյում ազատ է արձակվել սերբ ռազմագերիների մի խումբ, հաղորդում է «Ազատություն» կայանը: ■

BUSINESS TO BUSINESS
«ՎԵՐՏԵՔՍ ՎԵՆՉԸՐՍ» ՍՊԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴՈՒՍՏՐ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

YELLOW PAGES

ԴԵՂԻՆ ԷՋԵՐ

The only official Telephone Directory being jointly prepared by the Yerevan City Council and Vertex Ventures LTD, a New York Corporation.

The directory will contain the addresses and telephone numbers of all businesses registered in Yerevan together with various advertisements.

The directory will also contain a section for the advertisements of foreign companies and organizations.

The directory will be published both in Armenian and in English and will be sold in Armenia and throughout the world.
Your advertisements will expand your business and will introduce it throughout various world markets.

If you desire to have your business known internationally, then place your advertisements in the only official Yerevan telephone Directory, being prepared jointly by the Yerevan City Council and Vertex Ventures LTD, a New York Corporation.

Apply at Vertex Ventures LTD,
Address: Tamanian st. 2, Yerevan-9
tel. 56-06-05, hours 9.00-17.00
55-27-52, hours 17.30-21.30

Միակ պաշտոնական տեղեկագիրքը, որը համատեղ պատրաստում են հրատարակելու Երեւանի քաղաքային խորհրդի գործադիր կոմիտեն եւ ամերիկյան «ՎԵՐՏԵՔՍ ՎԵՆՉԸՐՍ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը:

Տեղեկագրքում տեղ կգտնեն Երեւանի բոլոր ձեռնարկությունների հասցեները եւ հեռախոսահամարները, ինչպես նաեւ այլազան գովազդներ ձեռնարկությունների եւ նրանց գործունեության մասին:

Տեղեկագրքում կլինի նաեւ առանձին բաժին օտարերկրյա կազմակերպությունների գովազդների համար

Տեղեկագիրքը լույս կտեսնի հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով, կվաճառվի Հայաստանում եւ ամբողջ աշխարհում:

Տեղեկագրքում տեղ գտած գովազդները հնարավորություն կընձեռեն գործարար մարդկանց եւ ձեռնարկություններին դուրս գալու միջազգային շուկա եւ ընդլայնելու գործարար կապերը:

Եթե դուք ցանկանում եք, որ Ձեր գործունեության մասին իմանան ամբողջ աշխարհում, ապա տեղավորեք Ձեր գովազդը տեղեկագրքում, որը միակ պաշտոնականն է եւ համատեղ պատրաստվում է Երեւանի քաղաքային խորհրդի գործադիր կոմիտեի եւ ամերիկյան «Վերտեքս վենչըրս» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության կողմից:

Դիմել ամերիկյան «Վերտեքս վենչըրս» ՍՊԸ Հայաստանի դուստր ձեռնարկությանը:
Հասցեն՝ Երեւան 9, Թամանյան 2
Հեռախոս՝ 56-06-05 ժամը 9.00-ից - 17.00,
55-27-52 ժամը 17.30-ից - 21.30:

VERTEX VENTURES
ARMENIAN SUBSIDIARY LTD. CORPORATION . NEW YORK-YEREVAN

PUBLISET

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւաւորման եւ տառատեսակների
հեղինակ ՊԱՒԷԼ ՊԱԼԼԱԹԵԱՆ